

Småungar & medier 2017

FÖRORD

När Ungar & medier genomfördes för första gången 2005 användes begreppet högkonsument som ett analytiskt verktyg för att illustrera olika användargrupperns medievanor. Begreppet beskriver dem som använder en viss medieform mer än tre timmar en vanlig dag, men definierat på så sätt har begreppet sedan några år tappat relevans. När andelen högkonsumenter närmar sig eller överstiger 50 % förlorar avgränsningen sin betydelse som markör mot genomsnittet – och just detta är på väg att hända, eller har redan hänt. Detta är samtidigt ett resultat i sig. Sedan den första Ungar & medier-undersökningen genomfördes för ett drygt decennium sedan har andelen unga som använder internet mer än tre timmar om dagen mer än fördubblats. Bland 9–12-åringar har andelen som gör detta nästan fyrdubblats. I denna åldersgrupp har högkonsumenterna av mobil *tolvfoldigats* på bara sex år. Nedbrutet på årskullar och kön kan andelen högkonsumenter bli ännu större, t.ex. använder 76 % av 15-åriga flickor mobiltelefonen mer än tre timmar/dag och 79 % av 18-åriga pojkar använder internet mer än tre timmar/dag. Gårdagens högkonsumenter är med andra ord i många avseenden dagens genomsnittskonsumenter. Trots att de digitala medierna möjliggör simultan användning i hög utsträckning – dvs. att man inte bara kan addera den tid man ägnar åt olika medieformer – kvarstår faktum att den totala tiden som ägnas åt medier bland barn och unga har ökat kraftigt de senaste tio åren. Det gäller även barn under 9 års ålder. Samtidigt inbegriper mediebegreppet så mycket mer idag än vad det gjorde för tio år sedan. Inte minst utvecklingen av smarta mobiler och olika sociala medier innebär att många fler aspekter av livet förs i och genom olika digitala, gärna mobila, medier. Att "använda" medier idag är kort sagt inte samma sak som det var för tio år sedan, även om vissa medieaktiviteter, t.ex. gå på bio, är jämförbara.

Ungar & medier har nu genomförts för sjunde gången sedan 2005. Här presenteras resultatet av den största nationella enkätundersökningen som kartlägger medievanor – och attityder om medier – hos barn mellan 0 och 18 år. Undersökningen publiceras i tre rapporter: *Småungar & medier 2017* om barn 0–8 år, *Ungar & medier 2017* om barn och unga 9–18 år samt *Föräldrar & medier 2017*, där vårdnadshavare till barn 9–18 år uttalar sig om barnens medievanor och upplevelser. Syftet är att tillhandahålla en kunskapsbank och faktakälla som är lättillgänglig för föräldrar, lärare och andra som arbetar med, eller intresserar sig för, barn och unga och deras medievardag. Rapporterna finns tillgängliga för nedladdning på www.statensmedierad.se/ungarochmedier.

Ewa Thorslund

Direktör för Statens medieråd

INNEHÅLL

FÖRORD	3
INLEDNING, BAKGRUND, METOD OCH LÄSANVISNING	6
SAMMANFATTNING	8
Tillgång till surfplatta i hemmet 2012, 2014 och 2016	8
Använder internet dagligen, 2010–2016.....	9
Dagliga användare 2016	9
Läser tidningar och böcker och tittar på filmer och tv-program mer än en timme/dag	11
Tre olika mått på barns digitala spelande 2016	12
Dagligt digitalt spelande	13
RESULTATREDOVISNING	15
1. Är barnet en pojke eller flicka?	15
2. Hur mycket fyller barnet i år?	15
3. Har barnet syskon?	16
4. Har barnet tillgång till något av följande i hemmet?	17
5. Använder barnet mobiltelefon?.....	18
6. Vad brukar barnet använda mobiltelefonen till?	19
7. Hur ofta brukar barnet göra följande på fritiden/efter skolan?	20
8. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet på sin fritid...?	23
9. Vilka filmer, tv-program eller tv-serier brukar barnet titta på?.....	25
10. Hur ofta brukar barnet göra följande på datorn och/eller surfplattan?.....	27
11. Vilka datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta brukar barnet spela?.....	28
12. Vilka sajter brukar barnet oftast besöka på internet?.....	29
13. Ungefär hur ofta brukar du vara tillsammans med barnet när han/hon...?.....	31
14. Hur ofta pratar du och barnet om följande ämnen?.....	33
15. Brukar barnet ta del av nyheter...?	35
16. I vilka medier brukar barnet ta del av nyheter?	36
17. Hur upplever barnet nyheterna han/hon ser?.....	38
18. Finns det innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du tycker är skadligt för barn?	39
19. Finns det något innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du har märkt att ditt barn blivit skrämt, ledset eller deppigt av att se?.....	40
20. Finns det något innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du inte vill att ditt barn ska komma i kontakt med?	43
21. Här följer några påståenden om film och tv	45
22. Här följer några påståenden om datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta.....	47
23. Här följer några påståenden om internet	49
24. Har du någon gång oroat dig för att barnet ska...?.....	51
25. Har det någon gång hänt att ditt barn har...?.....	52

26. Bryr du dig om åldersmärkningsen på datorspel/tv-spel?.....	53
27. I Sverige är åldersgränser för biografilm bestämda i lag, medan åldersmärkningsen på DVD och datorspel/tv-spel och spel på surfplatta endast är rekommendationer till användarna. Hur tycker du att åldersmärkningsen på olika medier bör vara?	53
28. Hur tycker du att samhällets skydd av barn och unga fungerar när de använder följande medieformer?	54
29. När det gäller skydd av barn och unga när de använder medier, hur stort ansvar anser du att nedanstående aktörer ska ha?	55
30. Om du tänker på vardagar. Har ni regler i familjen för hur sent barnet får...? (Endast användare, 5–8 år)	56
31. Om du tänker på vardagar. Har ni regler i familjen för hur lång tid barnet får...? (Endast användare, 5–8 år)	58
32. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning?	60
33. Hur bedömer du ditt barns förmåga att: (endast 5–8 år)	63
34. Tycker du att barnet ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för lite tid åt...? (endast 5–8 år)	65
BILAGA 1.	
BORTFALL, SIGNIFIKANS, ÅLDERSINTERVALL OCH KALIBRERINGSVIKTER.....	67

INLEDNING, BAKGRUND, METOD OCH LÄSANVISNING

Detta är en redovisning av resultatet från undersökningen av medievanorna bland barn 0–8 år. Här ingår också frågor om vårdnadshavarnas attityder kring barnens medieanvändning, skyddsaspekter när det gäller medieinnehåll och åsikter om skadlig mediepåverkan. Den del av *Ungar & medier* som redovisas här har genomförts med frågor till vårdnadshavare, det är alltså inte barnen själva som svarat på frågorna. Genomgående redovisas resultatet fördelat på tre åldersgrupper, vilka i löpande text omnämns med siffror: 0–1 (år), 2–4 (år) samt 5–8 (år). Kommittén Medierådet, som upphörde 2011 när myndigheten Statens medieråd bildades, genomförde 2010 den första *Småungar & medier*-undersökningen. Denna omfattade inte barn yngre än 2 år, varför resultaten från gruppen 0–1 år inte kan jämföras med denna undersökningens resultat. 2012/13 gjorde Statens medieråd en undersökning där 0–1-åringar även ingick. Medielandskapet förändras snabbt, varför nya frågeställningar tillkommer medan andra förlorar sin relevans. Detta har inneburit att vissa frågor omformulerats och svarsalternativ har ändrats, vilket gör att direkta jämförelser med resultaten från tidigare undersökningar inte alltid kan göras. I de fall det finns jämförbara resultat mellan de båda studierna redovisas dessa i löptext och tabeller. Parallellt med denna rapport publiceras också *Ungar & medier 2017*, där barn och unga 9–18 år tillfrågats om sina medievanor och attityder kring medier samt *Föräldrar & medier 2017*, där föräldrar till barn 9–18 tillfrågats om sina attityder till barnens medianvändning. Under hösten 2017 publiceras *Ungar & medier 2017: demografi*, en analys av hur demografiska faktorer som exempelvis föräldrars utbildning och inkomst påverkar barns medieanvändning.

Underlaget för denna rapport består av två olika enkäter som sändes ut till 2 000 föräldrar till barn 0–4 år och 1 998 föräldrar till barn 5–8 år. Jämfört med närmast föregående rapport, *Ungar & medier 2015*, är urvalet lika stort och utgör landets största statistiska undersökning av barns medievanor. För att kunna jämföra med tidigare studier har tre åldersintervall använts för barnen i analysen: 0–1 år, 2–4 år samt 5–8 år. Statistiska centralbyrån genomförde datainsamlingen där respondenterna kunde välja mellan att fylla i en pappersenkät eller ett webbformulär. Urvalet av respondenterna är ett obundet slumpmässigt urval stratifierat på ålder: 0–4 år och 5–8 år. Datainsamlingen pågick mellan 18 augusti och 6 december 2016. Svarefrekvensen är 38,4 % för både 0–4 år och 5–8 år. Detta är ett par procentenheter lägre jämfört med *Småungar & medier*-undersökningen 2015. Sjunkande svarefrekvenser är inget unikt för denna rapportserie, eller ens för medievaneundersökningar, utan något som iakttagits under lång tid vid olika typer av enkätundersökningar med slumpvisa urval, både i Sverige och internationellt. Orsakerna till detta är inte helt klarlagda, men ett rimligt antagande är att ett generellt ökande antal undersökningar – såväl akademiska som marknadsundersökningar – lett till en obenägenhet att svara på enkäter hos allt fler. Framtiden får utvisa om det är möjligt att fortsätta med enkätundersökningar med obundna slumpmässiga urval eller om man får använda sig av alternativa metoder för datainsamling.

Föreliggande rapport heter *Småungar & medier 2017* eftersom den publiceras detta år. Data samlades däremot in under hösten 2016, varför detta årtal används i diagram och löpande text. Det förhåller sig precis likadant med rapporten *Småungar & medier 2015*, där data samlades in 2014. *Småungar & medier 2012/13* intar en särställning. Datainsamlingen sträckte sig då över årsskiftet, därav titeln. I denna rapport har vi av utrymmesskäl valt att benämna data från denna insamling som "2012".

I årets datainsamling ställdes också en fråga om barnet (endast 5–8 år) har någon form av funktionsnedsättning, för att se hur detta förhåller sig till medieanvändning. Det är dock alltför få barn i detta åldersintervall som uppgetts ha någon form av funktionsnedsättning för att det ska gå att analysera. I *Ungar & medier 2017* finns dock data om funktionsnedsatta tonåringars medieanvändning.

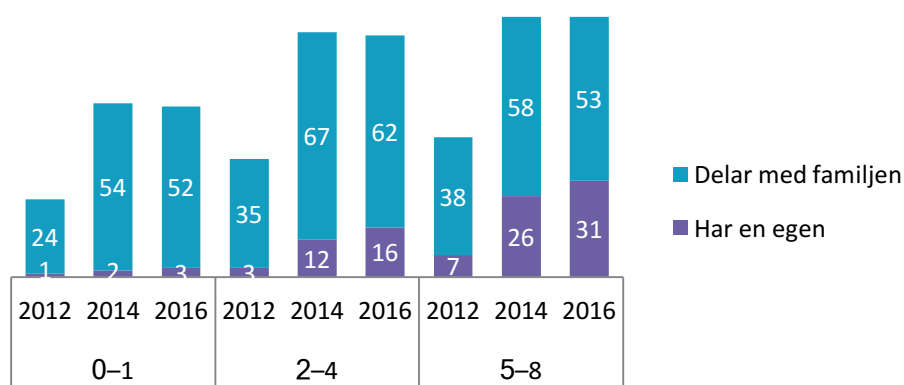
Mer detaljerad information om datainsamling och -bearbetning finns i bilaga 1.

SAMMANFATTNING

I detta avsnitt sammanfattas de resultat där skillnaderna är störst mellan olika grupper eller där det skett en påtaglig förändring över tid jämfört med tidigare studier. En tydlig tendens är att vissa former av medieanvändning går allt längre ner i åldrarna. Skillnaderna mellan pojkars och flickors medieanvändning är obefintlig bland de yngsta, men ökar med stigande ålder. Det är dock stora skillnader mellan olika former av medier. Avseende vilka datorspel och tv-spel pojkar och flickor föredrar går det att urskilja vissa könsskillnader redan i 2–4-årsåldern och omfattande skillnader bland 5–8. När det gäller vilka tv-program man föredrar är skillnaderna närmast obefintliga bland 2–4-åringar (de blir dock omfattande när barnen blir äldre, se vidare *Ungar & medier 2017*).

Barns tillgång till medieteknik ökar med stigande ålder. Den stora skillnaden jämfört med 2014 är att tillgången till mobiler ökat markant. Det är bara enstaka procentenheter fler som har en egen mobil, men att dela en med andra i familjen har ökat stort. I gruppen 0–1 hade totalt 7 % en egen eller delad smartphone 2014. År 2016 har andelen ökat till 54 %. I gruppen 2–4 ökar andelen från 11 % till 58 % och i gruppen 5–8 från 23 % till 52 %. Datorinnehavet är i princip oförändrat, medan det egna innehavet av surfplattor fortsätter att öka.

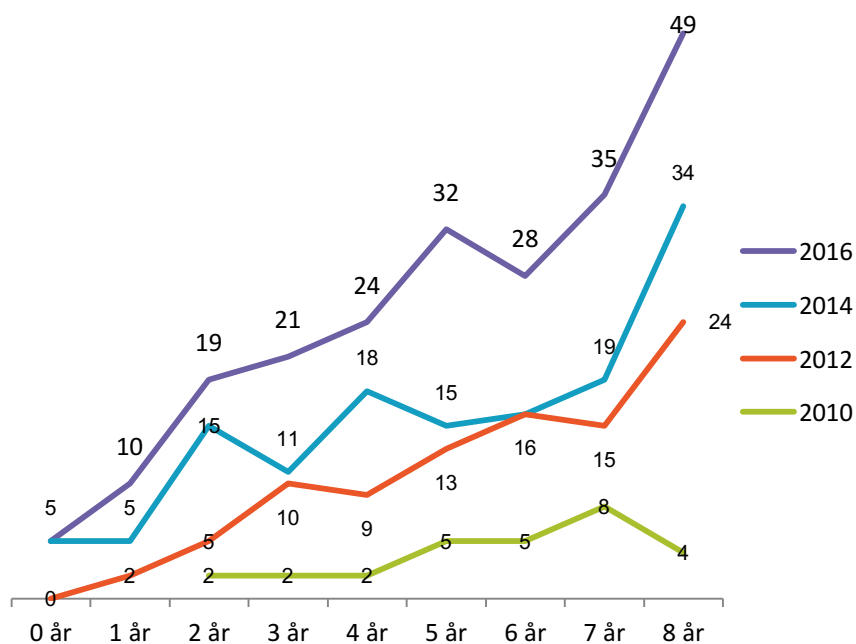
Tillgång till surfplatta i hemmet 2012, 2014 och 2016 (%)

Mellan 2012 och 2014 ökade tillgången till surfplattor i hemmet kraftigt i samtliga åldersgrupper. Denna ökning har avstannat, men det blir fortfarande allt fler barn som äger en egen surfplatta i de båda äldre åldersgrupperna. Andelen barn som anger att de har en egen handhållen spelkonsol sjunker däremot markant. 2012 hade 36 % och 2014 hade 20 % en sådan. I årets studie är det 9 %. Förmodligen beror detta på att surfplattan ersätter den handhållna konsolen som spelplattform.

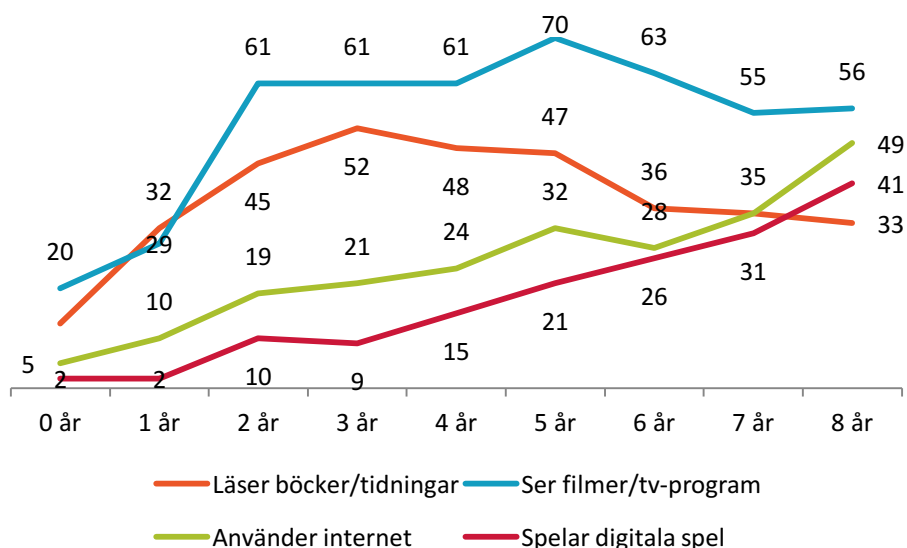
Internetanvändningen ökar generellt. 2005, när den första *Ungar & medier*-undersökningen genomfördes var den genomsnittliga debutåldern för internetanvändning (när mer än 50 % av årskullen använder internet) 9 år. I årets undersökning är den 3 år. Det är samma debutålder som i *Småungar & medier 2015*, men då hade 54 % av 3-åringarna använt internet. I årets insamling handlar det om 69 %. Både 2014 och 2016 använder 5 % av barnen internet dagligen under det första levnadsåret.

Använder internet dagligen, 2010–2016 (%)

Diagrammet ovan visar den dagliga internetanvändningen 2010, 2012, 2014 och 2016. Ökningen som kunde iaktas mellan 2010 och 2012 fortsätter. Jämfört med 2014 finns den mest påtagliga ökningen av den dagliga internetanvändningen hos barn i åldrarna 5–8, men den ökar även bland de yngre barnen, från 1-årsåldern. Nästan hälften av 8-åringarna använder nu internet dagligen.

Dagliga användare 2016 (%)

Vad det gäller medieanvändning dominerar film/tv-tittande, dvs. den medievana som jämte läsning grundläggs allra tidigast hos barn. Barn tittar aldrig så ofta på tv som innan de börjar skolan; andelarna barn 2–6 år som tittar på film/tv dagligen är högre än i några andra årskullar,

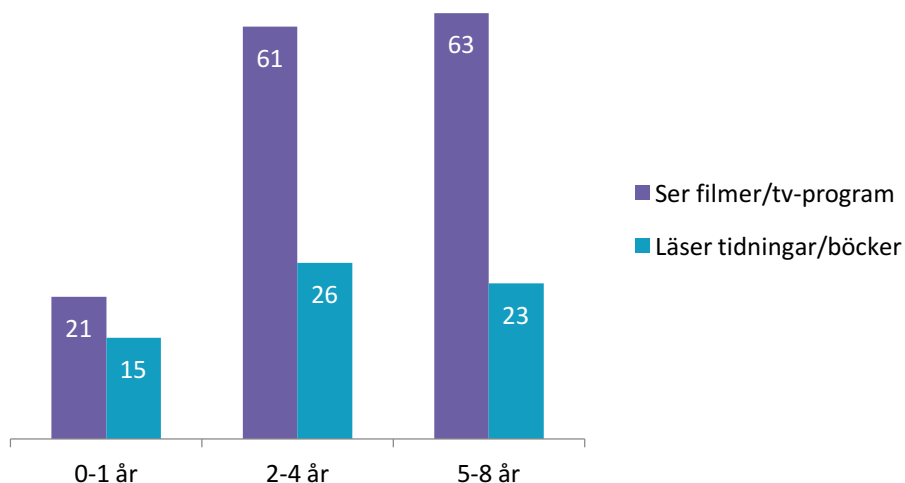
även bland barn över 8 år (se vidare *Ungar & medier 2017*). De yngre tittar dock betydligt kortare tid per dag jämfört med äldre. 60 % av 2–4-åringarna tittar på film/tv mer än 1 timme per dag och 1 % tittar på film/tv mer än 3 timmar per dag, motsvarande andelar bland 9–12-åringarna är 66 % respektive 20 %. Andelen barn är på samma nivå som 2014 i alla de tre åldersgrupperna. Tv-tittandet kan sägas vara den mediala fond som ligger som bakgrund till all annan medieanvändning i dessa åldrar, ju äldre man blir, desto mer tid kommer man att ägna åt andra medier. Andelen barn som tittar på film/tv varje dag ligger på relativt konstanta nivåer tills barnen når tonåren, då tittandet avtar kraftigt (se *Ungar & medier 2017*). I tidigare *Småungar & medier* har SVT:s *Bolibompa* och *Barnkanalen* alltid varit de två populäraste tv-programmen i samtliga åldersgrupper. Så är det även i denna studie bland 2–8-åringarna, men bland de allra yngsta är de webbsända *Babblarna* populärast. Bland 0–4-åringarna framträder inga tydliga skillnader mellan flickor och pojkar i val av tv-program, men hos 5–8 börjar en viss könsskillnad framträda.

Anmärkningsvärt är att flera av de angivna titlarna är varumärken som sträcker sig långt utanför tv-världen. *Lego* och *Pokémon* är kanske de tydligaste exemplen där de unga konsumenterna förutom tv-program och filmer också erbjuds att köpa leksaker, datorspel, böcker och kläder. Detsamma gäller titlar som *Cars*, *Frost*, *Paw Patrol*, *Pippi Långstrump*, *Babblarna* och numera även i någon mån *Bamse*. Sådan transmedial marknadsföring återfinns i dessa studier nästan uteslutande i medieinnehåll riktat till de allra yngsta. I tidigare insamlingar har flera olika kommersiella barnkanaler nämnts bland de mest populära, men de har förlorat i popularitet.

Näst tv- och filmtittande är läsning av böcker och tidningar den medieaktivitet som barn gör oftast när de är små. Det är också en medievana som likt tv-tittandet grundläggs tidigt. Faktum är att andelen dagliga läsare är som högst mellan 2 och 5 års ålder, alltså innan barnen kan läsa själva. Barn över 8 år läser allt mindre ofta (med en liten ökning i det dagliga läsandet i 17–18-årsåldern). Det dagliga bokläsandet är störst i gruppen 2–4 år och ökar i denna grupp jämfört med 2014, från 40 % till 48 %. Samtidigt minskar andelen som *aldrig* läser böcker i gruppen från 32 % till 18 %. Detta antyder att allt fler föräldrar läser för sina barn i denna åldersgrupp.

Generellt läser barnen dock betydligt kortare tid än de tittar på filmer och tv-program.

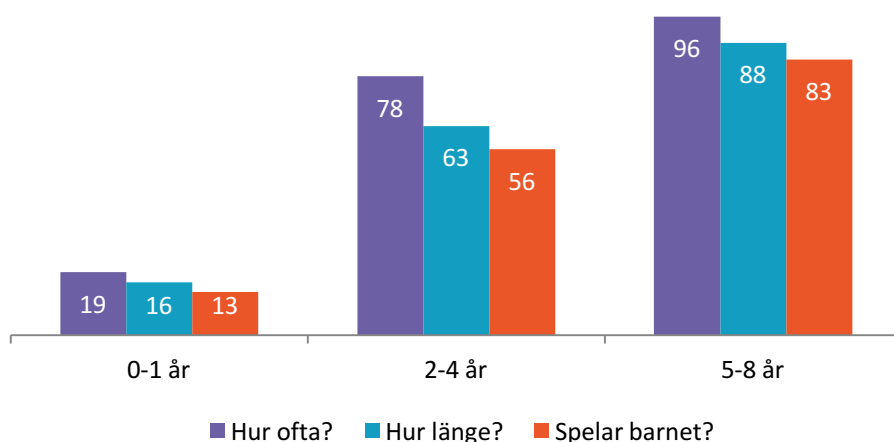
Läser tidningar och böcker och tittar på filmer och tv-program mer än en timme/dag (%)

Att använda internet och spela digitala spel följer andra utvecklingskurvor. Det är relativt ovanligt att de allra minsta gör detta varje dag, men det ökar långsamt med åren för att sedan passera den dagliga läsningen vid 8 års ålder och dagligt tv-tittande något senare (daglig internetanvändning blir vanligare vid 9 års ålder och dagligt digitalt spelande vid 10).

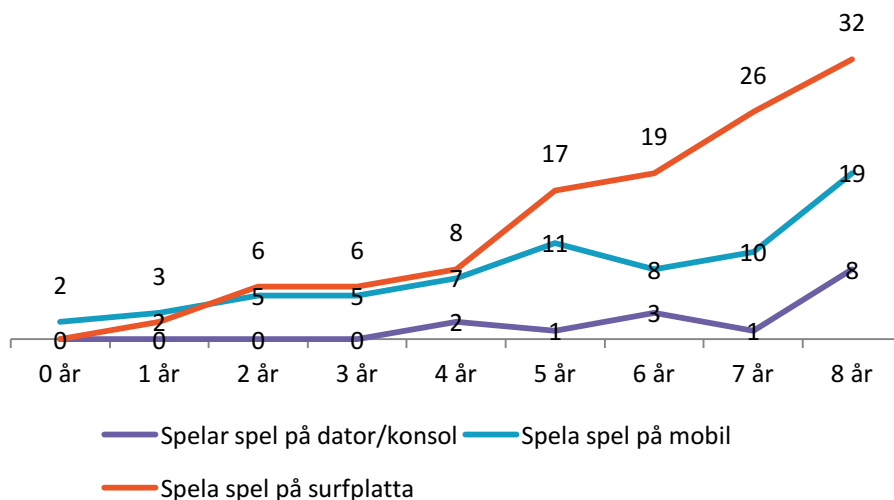
I föreliggande studie finns det tre olika sätt att mäta huruvida barnet spelar digitala spel. För det första frågan "Spelar barnet datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta?" med svarsalternativen "Ja" och "Nej". För det andra finns tre frågor om "Hur ofta brukar barnet göra följande på fritiden?" som rör "Spela spel på mobil", "Spela spel på surfplatta" samt "Spela spel på dator/konsol". För det tredje finns tre frågor som lyder "Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet på sin fritid?" som även de rör spel på mobil, surfplatta och dator/konsol. Vid en jämförelse av svaren på dessa frågor, kan man konstatera att frågorna uppenbarligen tolkas olika.

Tre olika mått på barns digitala spelande 2016 (%)

Flest föräldrar anger att barnen spelar på frågan som gäller "hur ofta?". Det lägsta svarsalternativet där är "mindre ofta" (än en gång i veckan). Uppenbarligen tolkar några av respondenterna frågan som "ja, någon gång händer det väl att barnet spelar", medan de på den raka ja/nej-frågan snarare tycker att "det är så sällan att det knappast kan räknas som att de spelar". I denna rapport, liksom i samtliga rapporter sedan 2012, har ja/nej-frågan använts som huvudsakligt mått på om barn spelar. Det går då att konstatera att spelandet faktiskt minskar i de båda yngsta åldersgrupperna. I åldersintervallet 0–1 spelade 7 % 2012, vilket 2014 ökade till 26 %, sannolikt beroende på surfplattans publika genombrott. 2016 syns en minskning till 13 %. Bland 2–4-åringarna framträder samma mönster: 2012 spelade 43 % spel, 2014 63 % och 2016 58 %. Bland 5–8-åringarna är däremot förändringarna marginella. Frågan är varför spelandet minskar – tillgången till digitala apparater har ju ökat. Föräldrar tycks generellt ha fått en något mer restriktiv hållning till barns digitala medieanvändning, vilket framträder i att fler numera uppger att de har regler för barns medieanvändning än tidigare (se diagram 30–31). Orsaken till detta går det bara att spekulera om, men den mediala diskussionen om barns användning av spel och internet kan kanske ha påverkat föräldrarna.

Dagligt digitalt spelande (%)

För bara något decennium sedan var dator/konsolspelande det enda sättet att spela i hemmet. Idag är mobil- och surfplattospelande totalt dominerande i hela åldersspannet. Idag är dator/konsolspelandet i stort sett obefintligt under 8 års ålder, vilket delvis kan förklaras av att smarta mobiler och surfplattor har ett gränssnitt (dvs. pekskärmar) som är betydligt bättre anpassat till barns finmotoriska färdigheter.

I åldersintervallet 5–8 spelar pojkar något oftare än flickorna spel på mobil och surfplatta och betydligt oftare på dator/konsol. Bland pojkarna spelar 46 % spel på dator/konsol en gång i veckan eller oftare jämfört med 21 % av flickorna. Bland de yngre föreligger inga könsskillnader.

När det gäller allmän användning av datorer och surfplattor anger föräldrarna att 25 % av 0–1, 75 % av 2–4 samt 87 % av 5–8, använder sådana. Detta är en minskning i samtliga åldersgrupper jämfört med 2014 (0–1: 38 %, 2–4: 84 %, 5–8: 94 %). Även om man räknar in mobilanvändning minskar det totala användandet av digital teknik i samtliga åldersintervall, kraftigt bland de yngsta (från 45 % 2014 till 29 % 2016) och något bland 2–4 (från 89 % till 82 %) samt 5–8 (från 96 % till 91 %). Samtidigt ökar internetanvändningen vilket kan tyckas paradoxalt, men som sannolikt har sin förklaring i att användningen av digitala verktyg idag sällan sker offline. När man väl använder ett digitalt verktyg använder man således samtidigt internet.

När föräldrarna tillfrågas om barnen brukar besöka sajter på internet, visar svaren på en mycket kraftig minskning. Jämfört med 2014 har andelen 0–1 som besöker sajter minskat från 16 % till 2 %, bland 2–4 från 42 % till 16 % och bland 5–8 från 70 % till 30 %. Detta kan verka paradoxalt eftersom barnens internetanvändning samtidigt ökar (se diagram 7 och 8) men kan sannolikt förklaras av en ökande användning av "appar", dvs. program som används i surfplattor och smarta mobiler och som är uppkopplade mot internet, men som inte kräver att användaren besöker sajter på webben.

En mycket stor majoritet (78 %–85 %) av föräldrarna till barn 0–8 anser att det finns skadligt innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet. Andelen föräldrar som anser att det finns skadligt medieinnehåll har minskat något bland föräldrar till 0–1 (med 6 procentenheter). I de båda andra åldersintervallen föreligger inga tydliga förändringar.

När föräldrarna tillfrågas om de oroar sig för att barnen (frågan har endast ställts till föräldrar

med barn i åldersintervallet 5–8 år) på olika sätt ska råka illa ut på internet är det vanligaste svaret att man inte gör det. Men andelen som svarar att de inte oroar sig har minskat sedan 2014, från 62 % 2010 till 44 % 2016. Samtidigt ökar andelarna som svarar att de oroar sig för flertalet av de potentiella risker som nämns (se diagram 24). Det är inga stora förändringar men ändå en tendens till att oron bland föräldrar ökar. Det man i högst utsträckning oroar sig för är att barnet ska komma i kontakt med porr på internet, att barnet ska kontaktas av vuxna som söker sexuell kontakt eller att barnet ska få sexuella kommentarer eller förslag på internet. När föräldrarna sedan tillfrågas om något av det de oroar sig för faktiskt har hänt, visar det sig att detta är mycket ovanligt (se diagram 25). Resultaten är i princip identiska med resultaten från 2012 och 2014, vilket tyder på att de faktiska medierelaterade riskerna för barn i åldrarna 5–8 år är små. Föräldrar till flickor oroar sig generellt något mer för sina barn än föräldrar till pojkar. Skillnaderna är oftast inte stora utan stannar vid någon/några få procentenheter, men är konsekventa. Inte på något av de efterfrågade områdena är pojkarnas föräldrar mer oroade än flickornas. Flickorna har dock inte oftare råkat ut för otrevligheter, vilket pekar på att den större oron bland föräldrar till flickor inte är en följd av faktiska negativa erfarenheter för flickorna utan mer handlar om föreställningar att flickor skulle vara mer utsatta eller att dessa erfarenheter skulle få allvarligare konsekvenser för flickor än för pojkar.

Sett till olika medieformer är biograffilm det område där man anser att samhällets skydd fungerar bäst (se diagram 28). Det är i dagsläget också den enda medieform som omfattas av lagstadgade åldersgränser. Näst bäst tycker man att samhällsskyddet fungerar när det gäller tv. Internet är det område där man anser att samhällets skydd fungerar sämst, vilket delvis kan förklaras med att det saknas etablerade system för åldersrekommendationer, samt att internet inte heller är jämförbart som enskild medieform på samma sätt som tv eller biograffilm. Jämfört med 2014 syns attitydförändringar endast hos föräldrar till 0–1: något fler tycker att skyddet avseende internet är mycket eller ganska bra (från 6 % 2014 till 14 % 2016) och betydligt färre tycker att skyddet avseende biograffilm är mycket eller ganska bra (från 68 % 2014 till 51 % 2016).

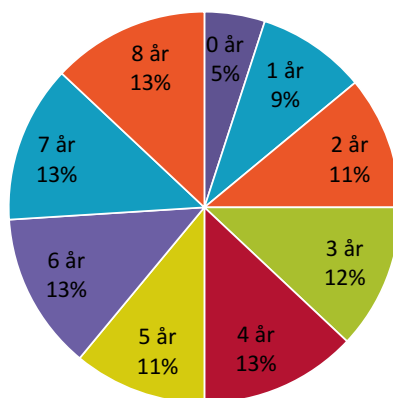
RESULTATREDOVISNING

1. Är barnet en pojke eller flicka? (%)

	Pojkar	Flickor
0-1	50 %	50 %
2-4	51 %	49 %
5-8	54 %	46 %

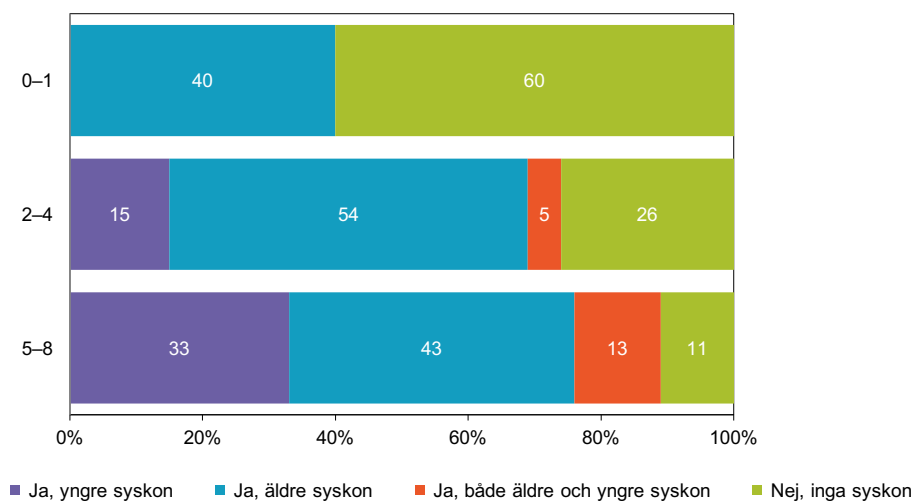
Könsfördelningen är i det närmaste jämn i alla de tre åldersgrupperna.

2. Hur mycket fyller barnet i år? (%)

Med undantag för den låga andelen 0-åringar är åldersfördelningen relativt jämn.

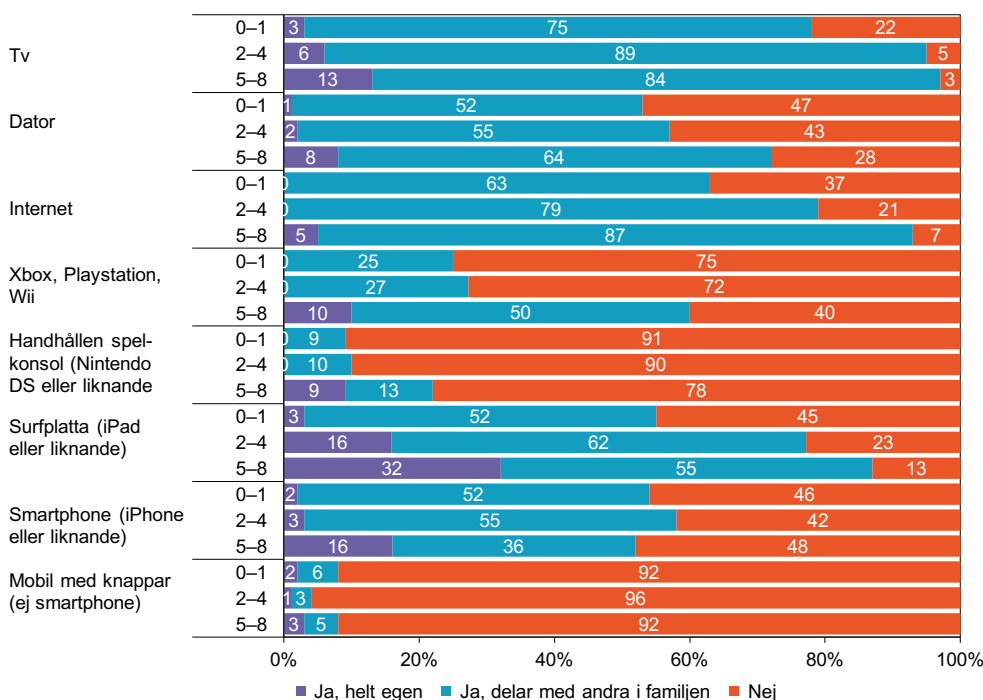
3. Har barnet syskon? (%)

Förekomst av äldre syskon har betydelse för medieanvändningen, särskilt bland yngre barn. Äldre syskon introducerar de yngre till medier och medieanvändning utgör också en umgängesform mellan syskon. Förekomsten av syskon skiljer sig åt mellan åldersgrupperna. En majoritet (60 %) av 0–1-åringarna har inga syskon, en majoritet (54 %) av 2–4-åringarna har äldre syskon och motsvarande andel hos 5–8-åringarna är 43 %. I rapporten används begreppet "ensambarn" för att beteckna de barn som inte har några syskon. Begreppet är därmed synonym till "endabarn".

Syskonvariabeln har använts i samtliga analyser i föreliggande rapport. Syskonstatus nämns om det föreligger skillnader mellan barngrupper avseende detta i de olika analyserna. Om syskonstatus ej nämns, återfinns inga skillnader.

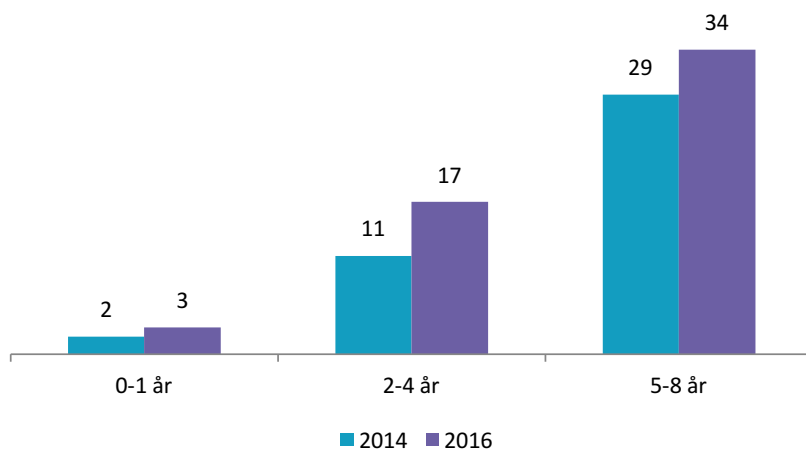
4. Har barnet tillgång till något av följande i hemmet? (%)

Diagrammet visar att det egna innehavet av medieteknik stiger märkbart i åldersgruppen 5–8. Så har det varit även i tidigare undersökningar. Surfplattan står för den högsta andelen eget innehav bland 5–8-åringar, och andelen har ökat något jämfört med 2014 (från 26 % till 32 %). Innehavet av handhållna spelkonsoler har mer än halverats (från 20 % till 9 %) bland 5–8, vilket möjligen kan förklaras med att den typen av digitalt spelande flyttats över från konsoler till smarta mobiler. Datorinnehavet 2016 är detsamma som 2014 i samtliga åldersintervall. Däremot har tillgången till datorer, dvs. att dela en tillsammans med andra i familjen, minskat med 9–14 procentenheter beroende på åldersgrupp. Tillgången till smarta mobiltelefoner har ökat markant under samma period. I gruppen 0–1 hade totalt 7 % en egen eller delad smartphone 2014. År 2016 har andelen ökat till 54 %. I gruppen 2–4 ökar andelen från 11 % till 58 % och i gruppen 5–8 från 23 % till 52 %. Tillgången till mobiltelefon med knappar, det vill säga en något äldre typ av mobiltelefon, är däremot fortsatt låg. Tillgången till övriga medier är ungefär densamma som 2014.

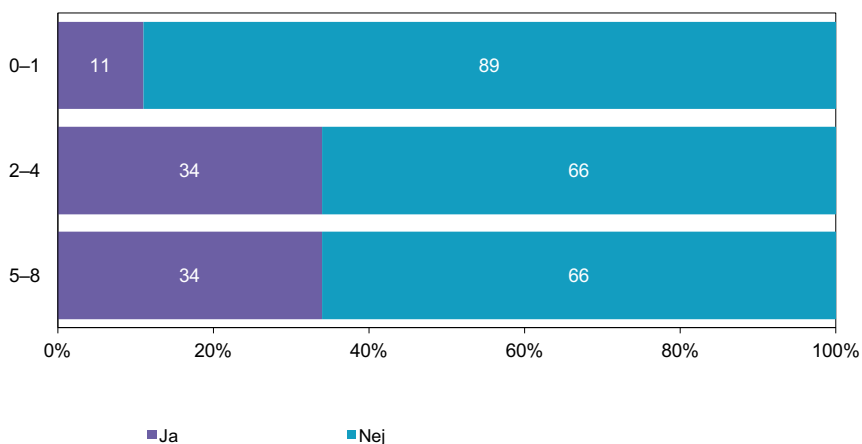
I de båda lägre åldersintervallen finns inga tydliga könsskillnader avseende innehav och tillgång. Bland 5–8 har pojkar oftare en egen dator (pojkar 10 %, flickor 5 %), spelkonsol (pojkar 15 %, flickor 4 %), handhållen spelkonsol (pojkar 14 %, flickor 5 %) och tv (pojkar 16 %, flickor 9 %). Detta torde ha sin förklaring i pojkars större benägenhet att spela digitala spel. Det gäller även innehavet av tv-apparater, då sådana behövs för att kunna spela spel på konsoler.

4 b. Har en egen dator och/eller surfplatta 2014 och 2016 (%)

Om man slår samman innehav av egen surfplatta och egen dator framträder att det digitala teknikinnehavet fortfarande ökar i alla åldersintervall. Ser man till tillgången till dessa apparater, alltså att det finns en som man får använda i familjen, minskar denna något bland 0–1-åringarna från 75 % 2014 till 67 % 2016, men är i stort sett oförändrad i de båda äldre åldersgrupperna.

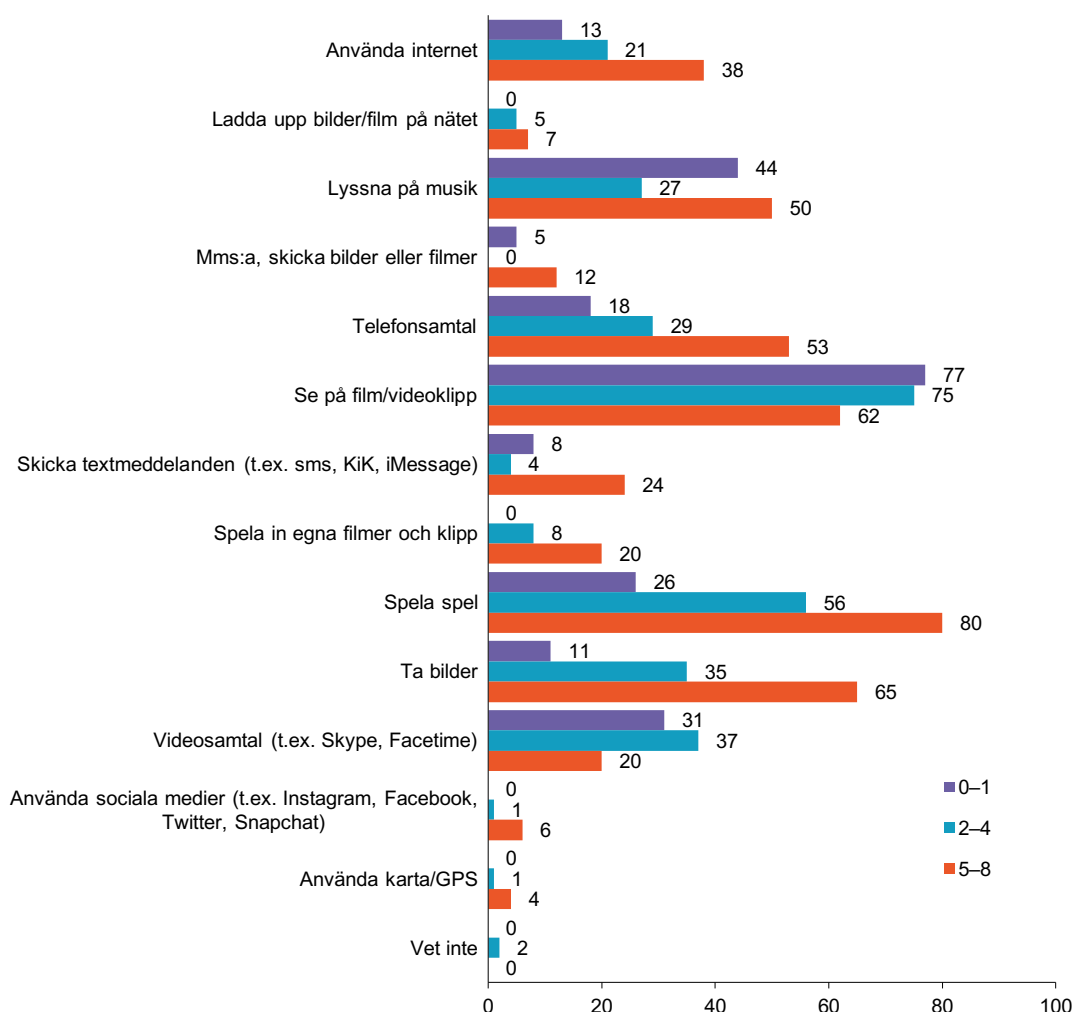
5. Använder barnet mobiltelefon? (%)

Att ha tillgång till teknik är dock inte synonymt med att använda tekniken ifråga. Andelarna av barnen som använder mobiltelefon är mindre än de som har tillgång, men det är ändå förhållandevis stora delar som använder tekniken. Detta gäller både pojkar och flickor. Bland de allra minsta, 0–1, använder 11 % mobiltelefon och bland de äldre barnen är det drygt en tredjedel som använder mobiltelefon (diagram 5). Jämfört med 2014 minskar andelen mobilanvändare i alla tre åldersgrupper, men detta måste ses med viss reservation för att frågeställningen är delvis omformulerad i år. Paradoxalt nog har alltså små barns tillgång till smarta mobiler ökat kraftigt, medan användningen ser ut att ha sjunkit markant. Sannolikt kan skillnaden i andelen mobiltelefonanvändare förklaras med den förändrade mätmetoden. I *Småungar & medier 2015* framstod det som att mobilanvändarna var fler än de som hade tillgång till mobil, troligen för att föräldrar låter barnen leka med mobilen som tillhör föräldern, man tänker inte på den som barnets.

6. Vad brukar barnet använda mobiltelefonen till? (%)

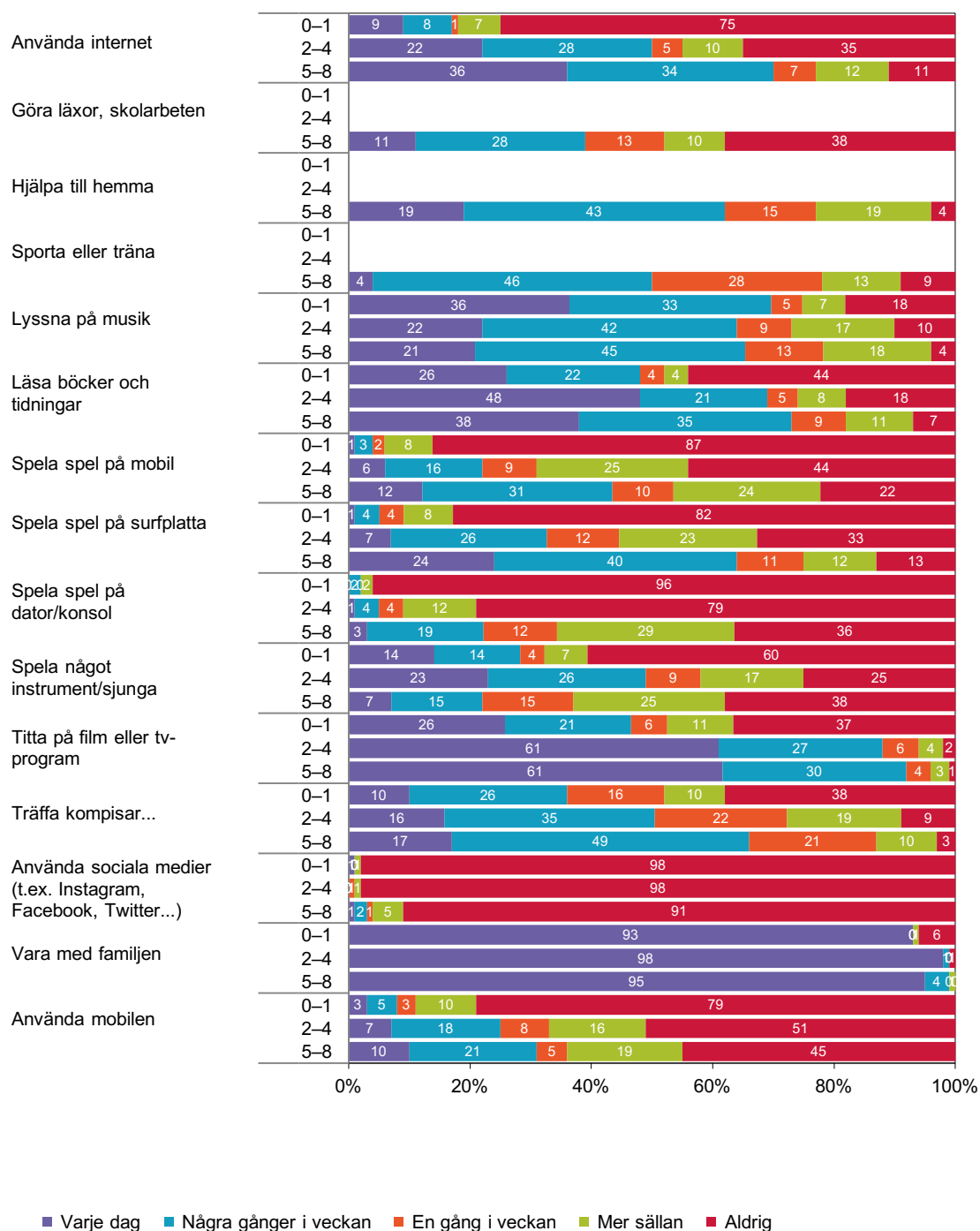
Du kan kryssa för flera svar.

De barn som använder mobiltelefon använder den främst för att lyssna på musik, spela spel, titta på videoklipp och ta bilder. Att skicka textmeddelanden är ovanligt innan 5 års ålder, vilket är naturligt eftersom det kräver skrivkunnighet. Med tanke på resultatet i den föregående frågan om innehav är det rimligt att anta att de barn som är yngre än 5 år, men som ändå uppgavs dela mobiltelefon med familjen, i första hand använder den till att leka med. Jämfört med 2014 finns inga tydliga förändringar.

Bland de yngre åldersgrupperna är det en något större andel flickor som använder mobilen för videosamtal, men för övrigt finns inga nämnvärda könsskillnader. Bland barn 5–8 år kan man notera att flickor i högre utsträckning lyssnar på musik, tittar på filmklipp och tar egna bilder än vad pojkar gör. Pojkar spelar i högre utsträckning spel. Här finns en förändring från 2014 då tittandet på filmklipp var vanligare bland pojkarna än bland flickorna.

7. Hur ofta brukar barnet göra följande på fritiden/efter skolan? (%)

Diagrammet visar att det som barnen i högst utsträckning gör *dagligen* är att vara med familjen, det gäller samtliga åldersgrupper. Vad det gäller medieanvändning dominerar film/tv-tittande, dvs. den medievana som grundläggs allra tidigast hos barn. De läser också böcker och tidningar, lyssnar mycket på musik och spelar en del spel. I åldersgruppen 5–8 använder 36 % internet *dagligen*, vilket innebär en ökning från 2014 (21 %) och att internetanvändningen i denna åldersgrupp därmed nu ligger på samma nivå som den dagliga läsningen av böcker och tid-

ningar. Det dagliga bokläsandet är störst i gruppen 2–4 år och ökar i denna grupp jämfört med 2014, från 40 % till 48 %. Samtidigt minskar andelen som *aldrig* läser böcker i gruppen från 32 % till 18 %. Detta antyder att allt fler föräldrar läser för sina barn i 2 till 4-årsåldern. Den *dagliga* mobilanvändningen ökar något i åldersgrupperna över 1 år medan användandet av sociala medier är i princip obefintligt, såväl 2016 som 2014.

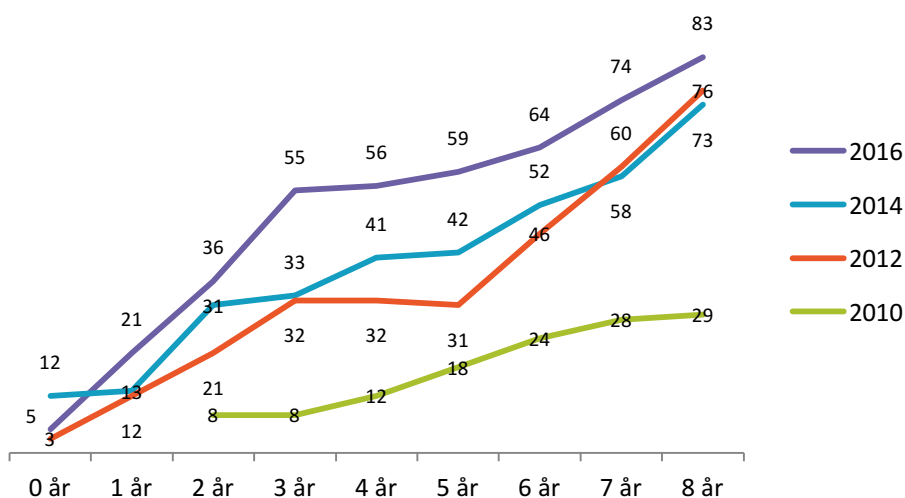
Om man jämför med äldre barn (som avhandlas i rapporten *Ungar & medier 2017*) visar det sig att barn aldrig tittar på film eller tv-program så ofta som mellan 2 och 8 års ålder (61 % dagliga tittare). Från 9 års ålder sjunker det dagliga tittandet och når en bottennivå vid 15 års ålder (29 %), för att sedan stiga något upp till 42 % hos 18-åringarna. Äldre barn tittar visserligen på tv längre tid än yngre, men att titta på tv som daglig ritual är alltså vanligast bland de små barnen.

Några märkbara könsskillnader finns inte bland de allra yngsta och i åldersgruppen 2–4 inskränker sig skillnaderna till att flickor oftare spelar musikinstrument och sjunger. Denna skillnad återfinns även i åldersgruppen 5–8 där flickorna dessutom oftare än pojkarna lyssnar på musik samt hjälper till hemma. Pojkarna spelar istället något oftare än flickorna spel på mobil och surfplatta och betydligt oftare på dator/konsol: 46 % av pojkarna spelar spel på dator/konsol en gång i veckan eller oftare jämfört med 21 % av flickorna.

I föregående undersökning 2014 framgick att barn 2–4 år med äldre syskon något oftare spelade spel på dator/konsol och så är fallet även 2016. Spel på andra plattformar verkar dock inte påverkas av om barnet har (äldre) syskon eller ej. Barn 2–4 år med yngre syskon läser oftare böcker och tidningar.

Internetanvändningen fortsätter, liksom tidigare år, att öka:

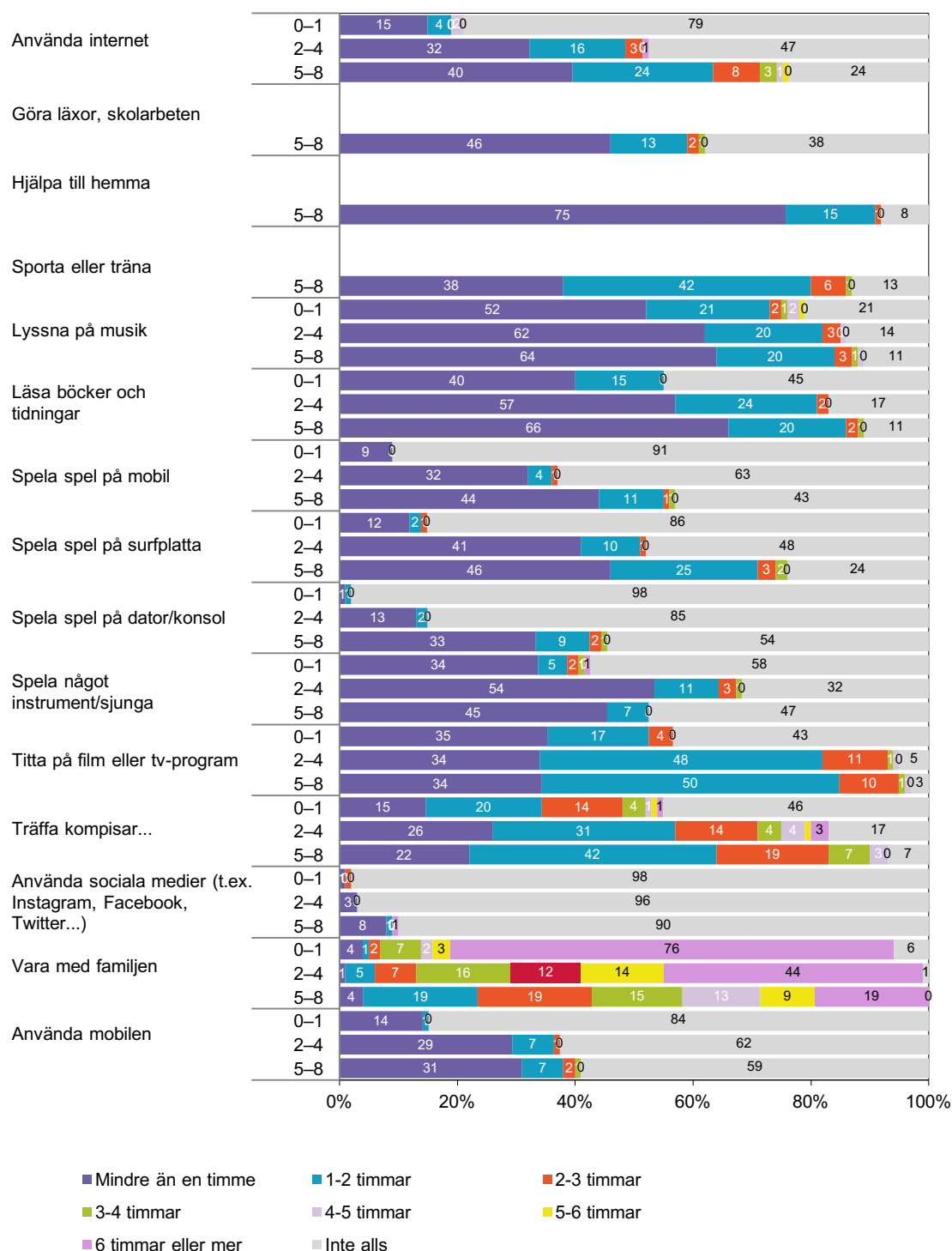
7 b. Använder internet några gånger i veckan eller oftare, 0–8 år. 2010, 2012, 2014 och 2016 (%)

Diagrammet visar internetanvändning några gånger i veckan eller oftare år 2010, 2012, 2014 och 2016. Tendensen är att andelen barn som använder internet några gånger i veckan eller oftare ökar i åldrarna 1–6 år, men minskar något bland barnen som är under 1 år jämfört med 2014. Samtidigt ökar andelen barn som använder internet *dagligen* i alla åldrar (bortsett från 0-åringar, där andelen är oförändrat 5 %). Mellan åren 2014 och 2016 ökade den dagliga användningen i åldersgruppen 2–4 år från 15 % till 22 %, och i gruppen 5–8 år ökade den från 21 % till 36 %.

Om man ser till barn som *över huvud taget* använder internet, oavsett hur ofta, visar det sig att nästan hälften (48 %) av 2-åringarna, hela 85 % av 6-åringarna och nästan alla (98 %) 8-åringar är internetanvändare 2016.

8. Om du tänker på en vanlig dag, ungefär hur länge brukar barnet på sin fritid...? (%)

Diagrammet visar att det i alla åldersgrupper finns barn som faller inom ramen för undersökningens definition av högkonsumenter, dvs. de som använder en specifik medieform 3 timmar eller mer en vanlig dag. Begreppet högkonsument används som ett analytiskt verktyg och ska inte förstås som ett värdeomdöme. Bland tonåringar är 3 timmars daglig användning av t.ex.

mobilen eller internet inget ovanligt, utan något som en klar majoritet sysslar med. Däremot är högkonsumenter fortfarande relativt ovanliga bland de yngre.

I dessa åldersgrupper är högkonsumenter vanligast när det gäller internet och film/tv-program. Bland barnen som är under 5 år är högkonsumenterna mycket få och de är inte många bland barn 5–8 heller: internet 5 % och film/tv 2 %. Skillnaden från 2014 är främst att det över huvud taget finns högkonsumenter bland de allra yngsta. I förra undersökningen fanns högkonsumenter av internet och film/tv bland barn 5–8, och för film/tv även bland barn 2–4. Nu förekommer högkonsumenter av internet och film/tv i alla åldersgrupper, om än i mycket liten utsträckning. Bland barn 5–8 ser vi också för första gången högkonsumenter av mobiltelefonen (1 %) och spel på surfplatta, mobil eller dator/konsol: 1–2 % som spelar 3–4 timmar en vanlig dag. Användandet av sociala medier är generellt sett mycket begränsat bland småbarnen. Likväl uppger 1 % av föräldrarna till barn 5–8 att deras barn använder sociala medier mer än 3 timmar om dagen.

Både pojkar och flickor är högkonsumenter av de olika medierna, men det finns också några mindre könsskillnader. Flickor 2–4 spelar musikinstrument och sjunger något fler timmar än pojkar en vanlig dag. Bland barn 5–8 lyssnar flickorna mer på musik samt spelar instrument eller sjunger medan pojkarna spelar mer på dator/konsol. Liksom föregående år blir könsskillnaderna ibland något mer framträdande ju äldre barnen blir. Det är exempelvis 54 % av pojkarna som aldrig spelar något instrument eller sjunger, jämfört med 40 % av flickorna, och det är 68 % av flickorna som aldrig spelar på dator/konsol, jämfört med 44 % av pojkarna. För de allra flesta medier är det dock inte så markanta könsskillnader.

Förutom att det 2016 finns högkonsumenter i fler åldersgrupper, och av fler medietyper, än förr ser vi att fler barn använder internet fler timmar en vanlig dag. Andelen barn 2–4 som använder internet mer än 1 timme per dag ökade mellan åren 2012 och 2014, från 5 % till 14 %, och ökningen fortsätter 2016 till 20 %. Bland barn 5–8 är det drygt en tredjedel som använder internet mer än 1 timme per dag. Internetanvändningen ökar således bland småbarn, både med avseende på hur många dagar i veckan (diagram 7 b) och hur många timmar per dag (diagram 8) internet används.

Förekomsten av syskon förefaller endast ha viss inverkan i åldersgruppen 2–4. Barn 2–4 år med äldre syskon, eller både äldre och yngre syskon, spelar spel på surfplatta och dator/konsol längre tid än andra barn i åldersgruppen. De använder även mer tid än övriga åt internet (det är här man finner högkonsumenterna). Förutom dessa skillnader förefaller inte syskon påverka hur lång tid barnen ägnar de olika medieaktiviteterna.

9. Vilka filmer, tv-program eller tv-serier brukar barnet titta på?

Skriv högst tre stycken.

42 % av de allra yngsta (0–1 år) tittar på film/tv. Barn med äldre syskon tittar något mer än övriga och pojkarna tittar i något större utsträckning (45 %) än flickorna (40 %). Det är samma resultat som 2014, vilket även gäller de program som de yngsta barnen oftast ser. I tidigare *Småungar & medier* har *Bolibompa* och *Barnkanalen* alltid varit de populäraste i samtliga åldersgrupper. I årets studie är de webbsända *Babblarna* populärast bland de allra yngsta. Att ett program som bara visas via internet toppar listan över de mest populära programmen är en tydlig indikator på att tv inte längre uppfattas som linjär tablå-television och film omfattar nu också webbaserade streamingtjänster.

9 b. Populäraste filmer/tv-program/tv-serier 0–1 (%)

Respondenterna har kunnat uppge tre filmer/tv-program/tv-serier vardera. I tabellen ingår endast de som tittar på tv (dvs. 42 %).

0–1, samtliga
Babblarna 20 %
Bolibompa 16 %
Barnkanalen 15 %

Det är endast marginella skillnader mellan pojkar och flickor när det gäller vad de tittar på.

Vidare är föräldrarnas svar mer allmänna jämfört med hur barnen i åldrarna 9–18 svarar. *Barnkanalen* är en tv-kanal med ett stort utbud program, *Bolibompa* är visserligen ett program, men det innehåller samtidigt flera olika "filmer" ur andra kända barnprogram och -serier. Således är barnens (9–18 år) svar mer precisa, då de avser specifika program eller filmer, föräldrar till 0–8-åringar har troligtvis en mer allmän bild av vad barnet tittar på för filmer, tv-program eller tv-serier.

9 c. Populäraste filmer/tv-program/tv-serier 2–4 fördelat på kön (%)

91 % av barnen 2–4 tittar på film/tv, flickorna i något större utsträckning (92 %) än pojkarna (90 %). Endast dessa ingår i tabellen nedan.

2–4, samtliga	Pojkar	Flickor
Bolibompa 25 %	Bolibompa 23 %	Bolibompa 26 %
Barnkanalen 19 %	Barnkanalen 19 %	Barnkanalen 20 %
Pippi Långstrump 15 %	Pippi Långstrump 12 %	Pippi Långstrump 19 %
Frost 8 %	Cars 8 %	Frost 13 %
Dora Utforskaren 6 %	Bamse/Paw Patrol 7 %	Masha och björnen 7 %

Frost, främst bland flickorna, och *Bamse* samt *Paw Patrol* bland pojkarna är nya på listan för 2016. Men förutom denna skillnad mellan pojkar och flickor är deras film- och tv-tittande ganska likartat. Public service-programmet *Bolibompa* och SVT:s *Barnkanalen* dominerar stort i denna åldersgrupp. En trend är dock att tittandet blir mer fragmenterat eller individualiserat på så sätt att programmen på topplistan har lägre andelar av tittarna, jämfört med 2012 och 2014.

Med tanke på att det totala utbudet av kanaler, filmer och program har ökat markant på senare år är det inte särskilt anmärkningsvärt att barnpubliken, liksom vuxenpubliken, splittras upp. Med ett ökat utbud ökar möjligheterna att aktivt välja program utifrån det egna intresset. *Frost* är den enda titeln på listan som är en långfilm. *Bamse*, *Pippi Långstrump* samt *Cars* finns som såväl långfilmer som tv-serier.

9 d. Populäraste filmer/tv-program/tv-serier 5–8 fördelat på kön (%)

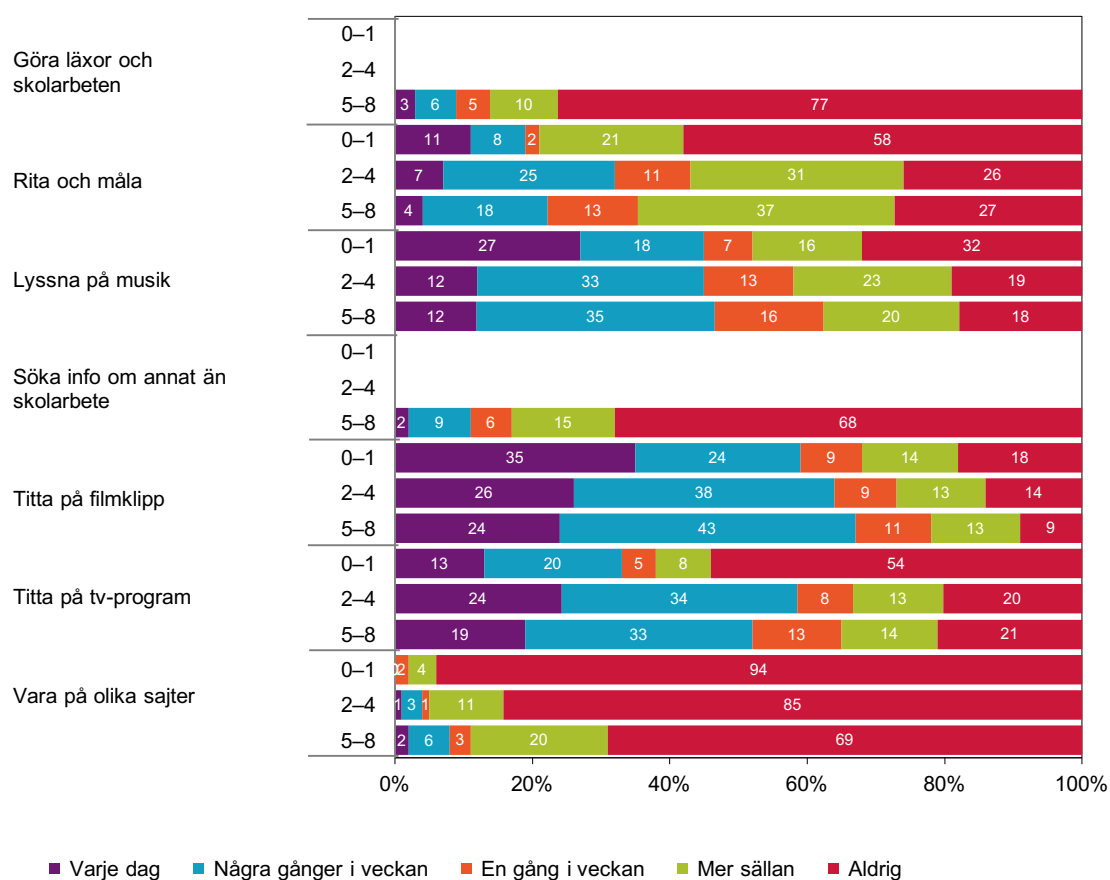
94 % av barnen 5–8 år tittar på film/tv, det gäller både flickor och pojkar. Endast dessa ingår i tabellen nedan.

5–8, samtliga	Pojkar	Flickor
Barnkanalen 21 %	Lego 22 %	Barnkanalen 23 %
Bolibompa 16 %	Barnkanalen 21 %	Bolibompa 16 %
Lego 13 %	Bolibompa 16 %	Fixa rummet 8 %
Labyrint 7 %	Labyrint 8 %	Labyrint 6 %
Pokémon 5 %	Pokémon 6 %	Pippi Långstrump 5 %

Även i denna åldersgrupp är public service, närmare bestämt *Barnkanalens*, utbud populärt. *Bolibompa*, *Labyrint* och *Fixa rummet* sänds alla på *Barnkanalen*. Public service-utbudet har dominerat i de föregående mätningarna 2012 och 2014 men jämfört med dessa år minskar SVT:s dominans. Bland pojkarna är det för första gången en kommersiell aktör – *Lego* – överst på topplistan. Förutom att tittandet blir mer fragmenterat, dvs. utspritt på fler kanaler, program och filmer, ser det även ut som att SVT:s starka position börjar utmanas. Anmärkningsvärt är att flera av de angivna titlarna är varumärken som sträcker sig långt utanför tv-världen och inbegriper en mängd olika produkter. *Lego* och *Pokémon* är kanske de tydligaste exemplen där de unga konsumenterna förutom tv-program och filmer också erbjuds att köpa leksaker, datorspel, böcker och kläder. De utgör hela koncept. Detsamma gäller titlar som *Cars*, *Frost*, *Paw Patrol*, *Pippi Långstrump*, *Babblarna* och numera även i någon mån *Bamse*. Sådana koncept och transmedial marknadsföring återfinns i dessa studier nästan uteslutande i medieinnehåll riktat till de allra yngsta. I tidigare insamlingar har flera olika kommersiella barnkanaler nämnts bland de mest populära, men de har förlorat i popularitet och hamnar nu utanför topplistan. *Lego* och övriga koncept är således först och främst starka konkurrenter till andra kommersiella aktörer, även om de också konkurrerar med public service.

10. Hur ofta brukar barnet göra följande på datorn och/eller surfplattan? (%)

Föräldrarna har angett att 25 % av 0–1, 75 % av 2–4 samt 87 % av 5–8, använder dator och/eller surfplatta. Detta innebär minskad användning i samtliga åldersgrupper jämfört med 2014 (0–1: 38 %, 2–4: 84 %, 5–8: 94 %). Även om man räknar in mobilanvändning minskar det totala användandet av digital teknik i samtliga åldersintervall, kraftigt bland de yngsta (från 45 % 2014 till 29 % 2016) och något bland 2–4 (från 89 % till 82 %) samt 5–8 (från 96 % till 91 %). Samtidigt ökar internetanvändningen (jfr. diagram 7), vilket kan tyckas paradoxalt. Detta har dock sin förklaring i att de barn som faktiskt använder dator/surfplatta också använder internet i högre utsträckning än tidigare. Sedan insamlingen 2014 har internetanvändningen bland barn som använder dator/surfplatta ökat från 38 % till 63 % bland 0–1, från 63 % till 75 % bland 2–4 och från 87 % till 93 % bland 5–8.

Svarsalternativet "vara på olika sajter" återfinns i både enkäten till föräldrar 0–4 och till föräldrar 5–8, men för 5–8-åringar finns dessutom mer specificerade internet-aktiviteter som "blogga", "chatta", "mejla", etc., angivna.

Några aktiviteter är så ovanliga att de utesluts ur diagrammet ovan. Det gäller att "blogga", "läsning av andras bloggar" samt mejla (3 % av 5–8 gör detta, 0 % av de båda yngre grupperna). Även "köpa/sälja saker och tjänster" (1 % av 5–8 gör detta, 0 % av de båda yngre grupperna) samt "delta i något forum" är sällsynta aktiviteter (2 % gör detta bland 5–8 och 0 % av de yngre).

Diagrammet visar att de vanligaste aktiviteterna på datorn/surfplattan är att titta på filmklipp och tv-program samt lyssna på musik. Detta var vanliga aktiviteter även 2014 men de har ökat i

årets undersökning. Stora förändringar finns vad gäller det dagliga tittandet på filmklipp som i åldersgruppen 0–1 ökar från 17 % till 35 %, i gruppen 2–4 ökar från 17 % till 26 % och i gruppen 5–8 ökar från 9 % till 24 %. Även lyssnandet på musik och tittandet på tv-program via datorn/surfplattan har ökat i samtliga åldersgrupper, jämfört med 2014, men inte fullt lika drastiskt.

Flickor ritar och målar oftare än pojkar i alla åldersgrupperna. Pojkar i åldersgruppen 0–1 lyssnar oftare på musik än flickorna men i åldersgrupperna 2–4 och 5–8 är det tvärtom. Pojkar i åldersgruppen 5–8 tittar något oftare på filmklipp (på exempelvis YouTube) medan flickorna i gruppen oftare tittar på tv-program på datorn/surfplattan.

11. Vilka datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta brukar barnet spela?

Skriv tre spel.

Svarsalternativen på denna fråga är öppna vilket innebär att det ofta inte går att sluta sig till vilken titel som åsyftats när respondenterna nämnt spel som finns i en mängd olika versioner. I dessa fall har samtliga versioner slagits ihop till en kategori. Detta gäller kategorierna *Lego*, *Pussel* samt *Pettson och Findus*. *Toca Boca* är en spelproducent men redovisas ändå som ett spel, eftersom det i regel var detta som angavs, utan vidare precisering. Vad gäller 0–1-åringar spelar 13 % spel. År 2012 spelade 7 %, vilket 2014 ökade till 26 %, men nu kan således en minskning skönjas. Det finns dock flera olika mått på barns spelande i denna undersökning, och uppenbarligen tolkas frågor olika, vilket diskuteras i den inledande sammanfattningen. De populäraste spelen bland 0–1-åringar är olika pusselspel, pekbok för små barn, *Bolibompa* och *Radioapan*. Barn med äldre syskon spelar marginellt mer än andra i samma åldersgrupp, men ett liknande samband återfinns inte i någon av de andra åldersgrupperna.

11 b. Populäraste datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta 2–4 fördelat på kön (%)

56 % av 2–4 spelar, 58 % av pojkarna och 54 % av flickorna. Det är en minskning jämfört med 2014 då totalt 63 % spelade, 60 % av pojkarna och 66 % av flickorna. År 2014 var det alltså en större andel flickor än pojkar som spelade spel i åldersgruppen 2–4 men 2016 minskar flickornas spelande så pass att de utgör en mindre andel än pojkarna. I åldersgruppen 0–1 är det fler flickor (15 %) än pojkar (10 %) som spelar men bland äldre barn är förhållandet nu således omvänt. Endast de som spelar ingår i tabellen nedan.

2–4, samtliga	Pojkar	Flickor
Lego 22 %	Lego 30 %	Radioapan 20 %
Radioapan 19 %	Radioapan 18 %	Pussel 19 %
Pussel 17 %	Pussel 16 %	Pippi Långstrump 14 %
Toca Boca 11 %	Toca Boca 9 %	Toca Boca 14 %
Pippi Långstrump 10 %	Fordonsspel 10 %	Lego 12 %

Redan i denna åldersgrupp börjar det uppträda skillnader mellan pojkar och flickor i valet av spel: pojkar spelar *Lego*-spelen i betydligt högre utsträckning än vad flickor gör, medan flickor oftare spelar *Pippi Långstrump*. Tittar man närmare på vilka *Lego*-spel pojkar respektive flickor

spelar (när det anges) framgår att *Lego City*, *Star Wars* och *Train* är betydligt vanligare bland pojkar medan *Lego Friends* och *Ice Cream* är vanligare bland flickor. Det är på datorspelsområdet som skillnader i pojkars och flickors medieanvändning uppträder allra tidigast. Å andra sidan kan man notera att *Radioapan* och pussel-spel kommer högt på både pojkarnas och flickornas lista.

11 c. Populäraste datorspel/tv-spel/mobilspel/spel för surfplatta 5–8 fördelat på kön (%)

83 % av 5–8 år spelar spel, 88 % av pojkarna och 77 % av flickorna. Liksom i gruppen 2–4 är det en liten minskning bland flickorna, från 81 % 2014. Endast de som spelar ingår i tabellen nedan.

5–8, samtliga	Pojkar	Flickor
Minecraft 25 %	Lego 36 %	Minecraft 16 %
Lego 23 %	Minecraft 32 %	Subway Surfers 13 %
Pokémon 13 %	Pokémon 17 %	Toca Boca 9 %
Subway Surfers 8 %	Fifa 9 %	Pokémon 9 %
Fifa 6 %	Angry Birds 8 %	Pippi Långstrump/Radioapan 7 %

Könsskillnaderna i spelpreferenser är relativt stora i denna åldersgrupp och många spel som anges i svaren spelas antingen av bara flickor eller bara pojkar. Det finns dock två spel som både pojkar och flickor har på topp 5 – *Minecraft* (som var det populäraste spelet i båda grupperna 2014) och *Pokémon*, vars variant *Pokémon Go* slog igenom stort 2016. Förutom *Pokémon* har *Lego*-spel och *Fifa*-spel blivit populärare jämfört med 2014. Som tidigare påpekats återfinns några varumärken både bland de populäraste spelen och bland de populäraste filmerna/tv-programmen: *Lego*, *Pokémon* samt *Pippi Långstrump*.

12. Vilka sajter brukar barnet oftast besöka på internet? (%)

Skriv tre sajter.

Endast 2 % av barnen 0–1 år har besökt sajter. Det är en kraftig minskning från undersökningen 2014 då 16 % av barnen hade besökt sajter. Det är även en minskning jämfört med 2012 då 12 % hade besökt sajter. De enda sajter som nämns i föräldrarnas svar är YouTube och SVT Play. Även i åldersgruppen 2–4 år minskar andelen som besöker sajter, från 42 % år 2014 till 11 % år 2016. Bland pojkarna minskar andelen från 39 % till 13 % och bland flickorna minskar andelen från 46 % till 8 %. Barn med syskon (yngre och/eller äldre) besöker sajter i något högre grad än barn utan syskon. Endast de som svarat att barnet besöker sajter ingår i tabellen nedan.

Att andelen barn som besöker sajter minskar samtidigt som deras internetanvändning ökar (se diagram 7 och 8), kan sannolikt förklaras av en ökande användning av "appar", dvs. program som används i surfplattor och smarta mobiler och som är uppkopplade mot internet, men som inte kräver att användaren besöker sajter på webben.

12 b. Populäraste sajter 2–4 fördelat på kön (%)

2–4, samtliga	Pojkar	Flickor
YouTube 77 %	YouTube 78 %	YouTube 76 %
Barnkanalen/Bolibompa 33 %	Barnkanalen/Bolibompa 31 %	Barnkanalen/Bolibompa 37 %
SVT play 17 %	SVT Play 16 %	SVT Play 19 %
Netflix 10 %	Netflix 10 %	Netflix 10 %
Musiksidor/filmsidor 3 %	Appstore 4 %	Musiksidor/filmsidor 8 %

Tabellen visar att barn mellan 2 och 4 år framförallt besöker sajter som streamar tv-program, filmer och filmklipp. Datoranvändandet är således ett sätt att titta på tv eller film. En skillnad från 2014 är att sökmotorn Google då fanns med på topplistan i denna åldersgrupp, vilket inte längre är fallet. Istället kommer nu Appstore med på topplistan. Detta är en tydlig indikation på att en övergång till app-användning förklarar nedgången i barns "sajtbesök". Det enda man kan göra på Appstore är nämligen att ladda ned appar. Samtliga av de övriga sajterna finns även som appar, förutom samlingskategorin musiksidor/filmsidor.

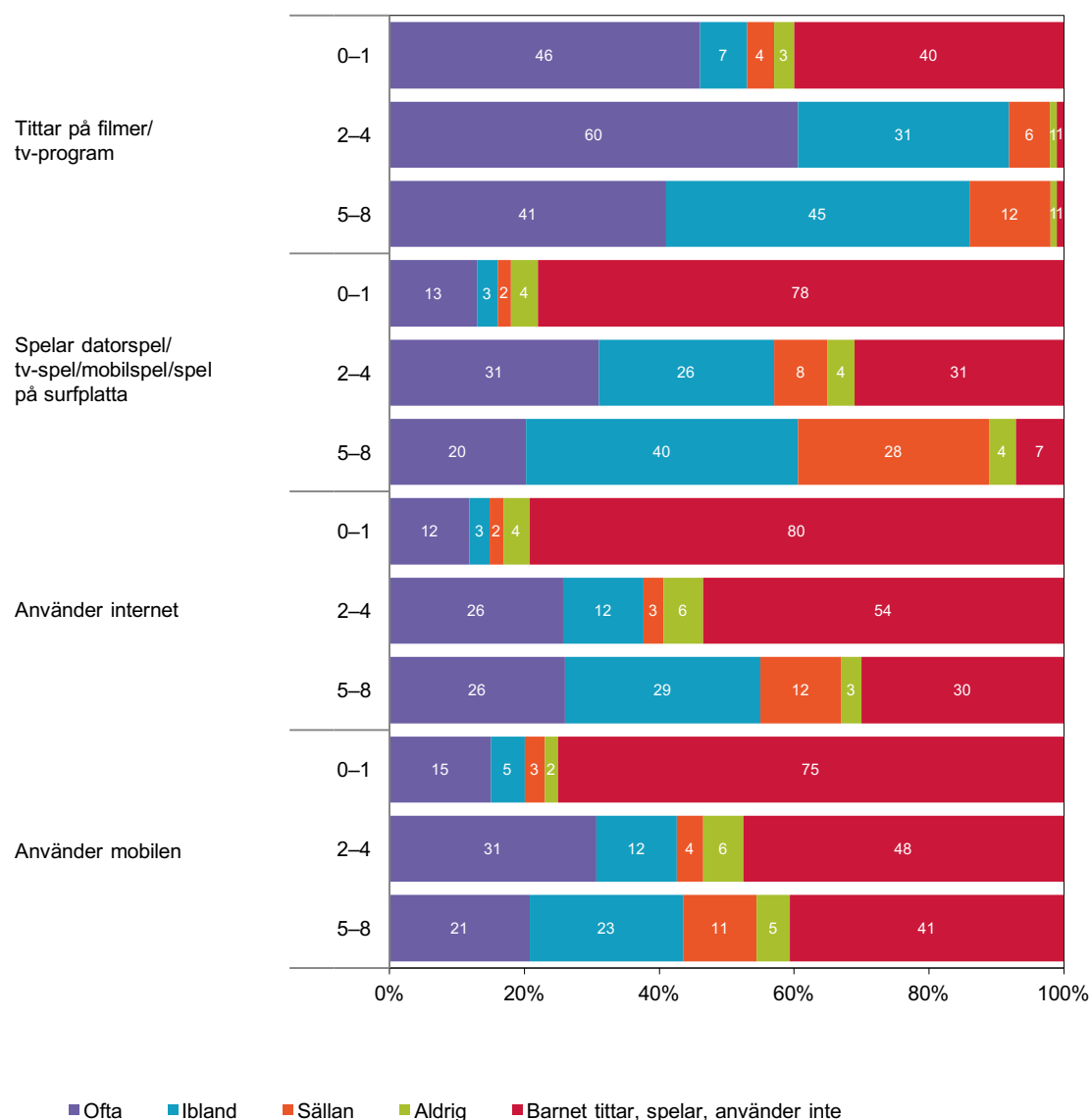
Även i gruppen 5–8 år minskar andelen som besöker sajter, från 70 % år 2014 till 30 % år 2016. Några könsskillnader föreligger inte. Precis som i gruppen 2–4 besöker barn med syskon (yngre och/eller äldre) sajter i något högre grad än ensam barn. Endast de som svarat att barnet besöker sajter ingår i tabellen nedan.

12 c. Populäraste sajter 5–8 fördelat på kön (%)

5–8, samtliga	Pojkar	Flickor
YouTube 61 %	YouTube 63 %	YouTube 57 %
Barnkanalen/Bolibompa 42 %	Barnkanalen/Bolibompa 37 %	Barnkanalen/Bolibompa 47 %
SVT Play 19 %	SVT Play 18 %	SVT Play 21 %
Netflix 9 %	Netflix 11 %	Netflix 7 %
Google 6 %	Google 6 %	Google 5 %

På samma sätt som bland barn 2–4 år är besöken på sajter främst ett sätt att titta på filmer, tv-program och filmklipp. YouTube har stärkt sin ställning bland både flickor och pojkar sedan 2014 och de könsskillnader som då kunde iakttas (pojkar besökte YouTube betydligt mer än flickor) har nu minskat markant. I denna åldersgrupp finns samtliga sajter även som appar.

13. Ungefär hur ofta brukar du vara tillsammans med barnet när han/hon...? (%)

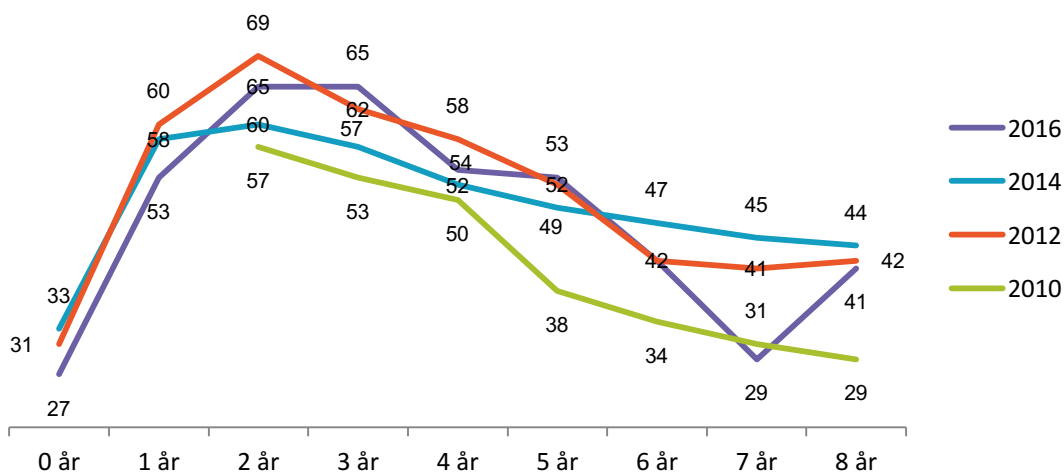

Att titta på filmer och tv-program är det som barn och vårdnadshavare i högst utsträckning gör tillsammans, vilket faller sig naturligt eftersom det är ett medium som är väl lämpat för att användas gemensamt. Diagrammet visar att de största andelarna "mer sällan" gäller 5–8 när de spelar datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta, där uppger också 4 % att de "aldrig" är med sina barn när de spelar spel. Samtidigt spelar 31 % av 2–4-åringarna ofta spel med vårdnadshavarna/föräldrarna. Dessa tendenser förelåg även 2014. Den enda nämnvärda skillnaden 2016, jämfört med 2014 (och 2012), är att föräldrar nu är med sina barn något mer när de använder mobilen.

I åldern 5–8 är föräldrarna något oftare med sina pojkar när de spelar spel, vilket rimligtvis hänger ihop med att pojkarna spelar mer än flickorna.

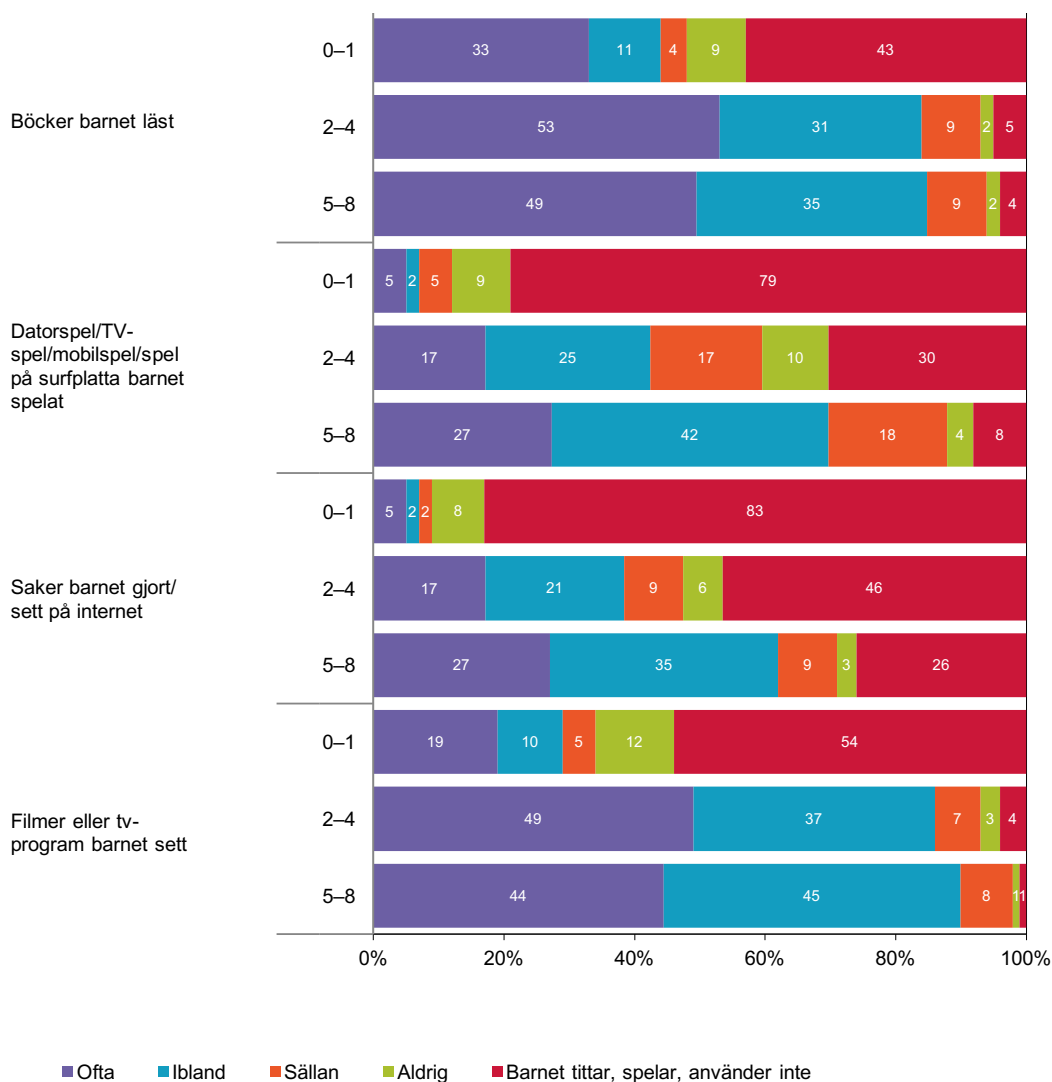
Föräldrar till ensam barn är oftare tillsammans med sina barn avseende samtliga medieaktiviteter i åldersgruppen 5–8. Även i åldersgruppen 2–4 finns denna tendens, men den är svagare och bland de yngsta försvinner den helt.

13 b. Är ofta med barnet när det tittar på film och tv, 2010, 2012, 2014 och 2016 (%)

I undersökningarna 2010–2014 har det funnits en tydlig tendens till att andelen vårdnadshavare som är med barnet när det tittar på film och tv minskar ju äldre barnet blir. År 2016 resulterar dock svaren i ganska stora variationer mellan åldrarna och ett mönster som avviker något från föregående år: det är ungefär lika många föräldrar som är med sina 5-åringar, som sina 4-åringar, och fler är med sina 8-åringar än sina 7-åringar. Det övergripande mönstret är detsamma som i de tidigare undersökningarna, med undantag för den svårförklarliga svackan vid 7 års ålder.

14. Hur ofta pratar du och barnet om följande ämnen? (%)

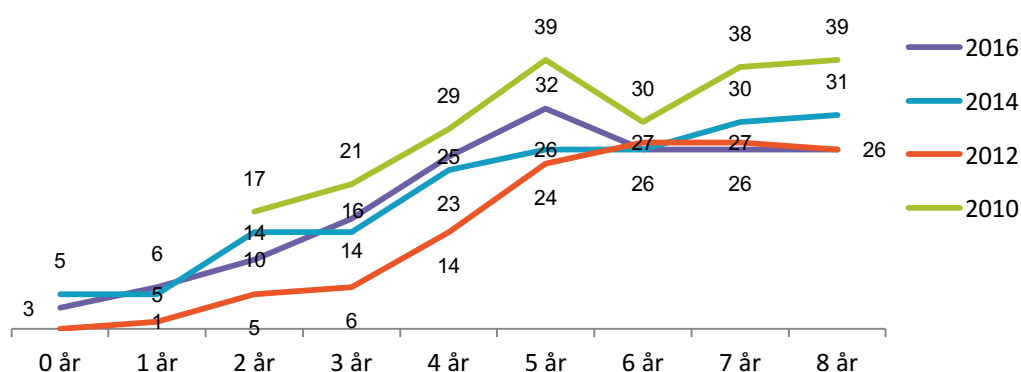

Diagrammet visar att det man oftast talar om med barnet är böcker som barnet läst. För barn 0–1 och 2–4 avses sannolikt böcker som vårdnadshavaren har läst för barnet. Man talar också ofta med barnet om filmer eller tv-program som barnet har sett men betydligt mer sällan om datoranvändning, datorspel/tv-spel/mobilspel och internet, särskilt i de yngre åldersgrupperna. Bland 5–8-åringarna talar en majoritet av föräldrarna ofta eller ibland med barnen om deras spelande (69 %) samt om saker barnen gjort/sett på internet (62 %). Dessa resultat är mycket lika resultaten från undersökningarna 2012 och 2014.

Bland de yngsta finns det inga påtagliga könsskillnader, men bland 5–8 talar man betydligt oftare med pojkar än med flickor om spel de spelat. Detta återspeglar delvis att fler pojkar än flickor i åldrarna 5–8 spelar spel.

Förekomsten av syskon förefaller endast ha betydelse i åldersgrupperna 2–4 och 5–8, och de mönster som kan iaktas här förelåg även 2014: I åldersgruppen 2–4 uppger föräldrar till ensam-barn och till barn med småsyskon, i högre grad än andra föräldrar, att de ofta pratar om de olika medieaktiviteterna med sina barn. I åldersgruppen 5–8 är det i synnerhet ensam barnens föräldrar som pratar med sina barn om samtliga medieaktiviteter.

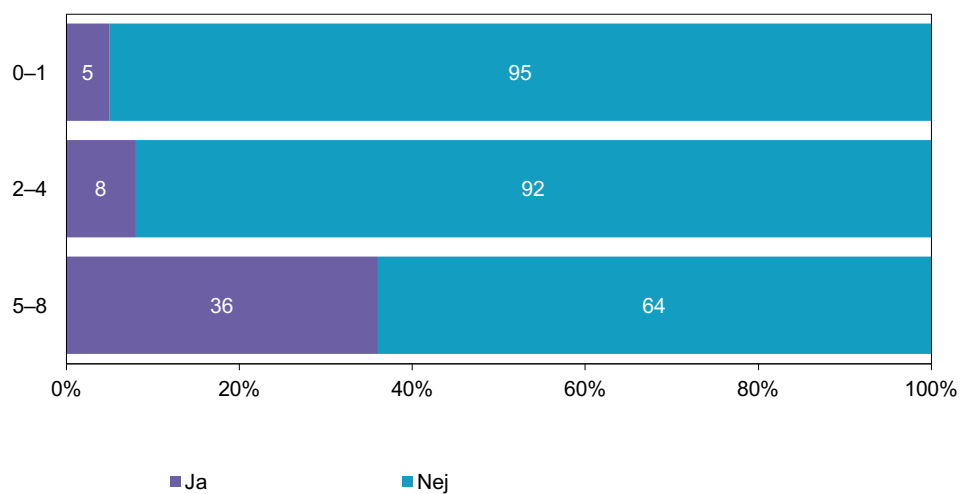
14 b. Pratar ofta med barnet om datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta barnet spelat, 2010, 2012, 2014 och 2016 (%)

Tittar man närmare på i vilken utsträckning föräldrar pratar med sina barn om spel framgår att de pratar mindre med sina 7–8-åringar 2016 än vad de gjorde 2010 och 2014. År 2014 pratade man mest med 7–8-åringarna om spel, år 2016 pratar man mest med 5-åringarna. År 2014 fanns således en tendens till att föräldrarna pratade med sina barn om spel ju äldre barnen blir, vilket står i proportion till hur mycket barnen faktiskt spelar. Denna tendens bryts 2016, där samtalen om spelande alltså inte ökar från 6 års ålder. Det är inte förvånande att ett mer omfattande spelande leder till fler samtal om detta, men det är också så att ju äldre barnen blir, desto mer självständiga blir de i sin medieanvändning. Till att börja med kan det handla om att de inte längre behöver lika mycket hjälp med tekniken. När de blir lite äldre är det kanske helt enkelt så att kamrater framstår som mer intressanta samtalspartners. Om man ser till de äldre barn som beskrivs i *Ungar & medier 2017* kan man konstatera att föräldrasamtalen om medier, med undantag för internetaktiviteter och filmer och tv-program, avtar med stigande ålder.

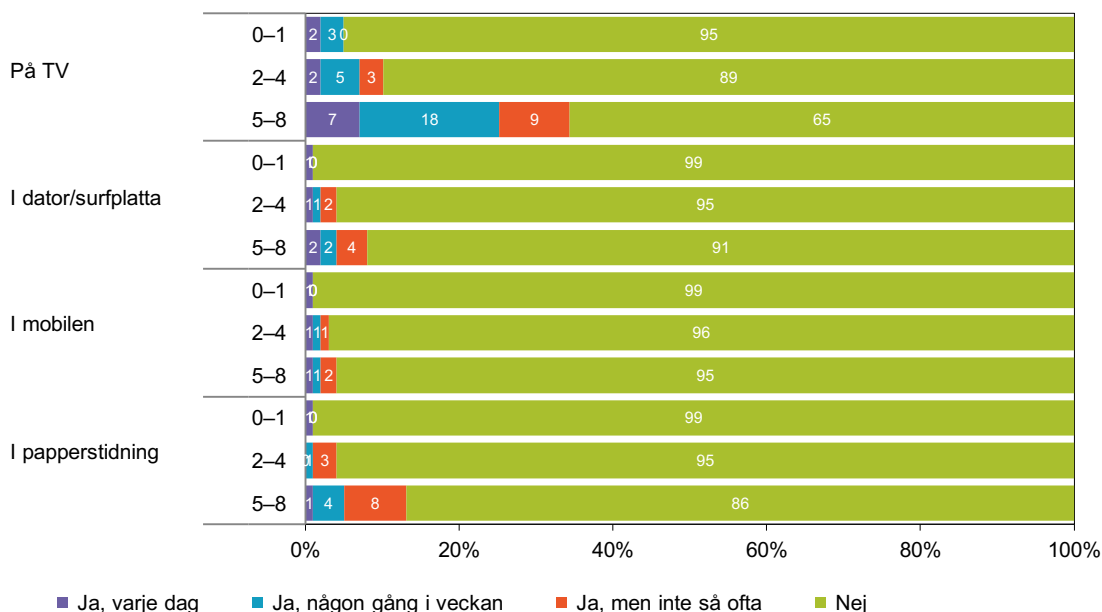
Tittar man på ålder och hur mycket de pratar om internet finns en tydlig samvariation mellan ålder, andelen av barnen som är på nätet och hur mycket man pratar om nätet. Ju äldre barnet är, desto mer är det på nätet och desto mer pratar man också om nätet.

15. Brukar barnet ta del av nyheter...? (%)

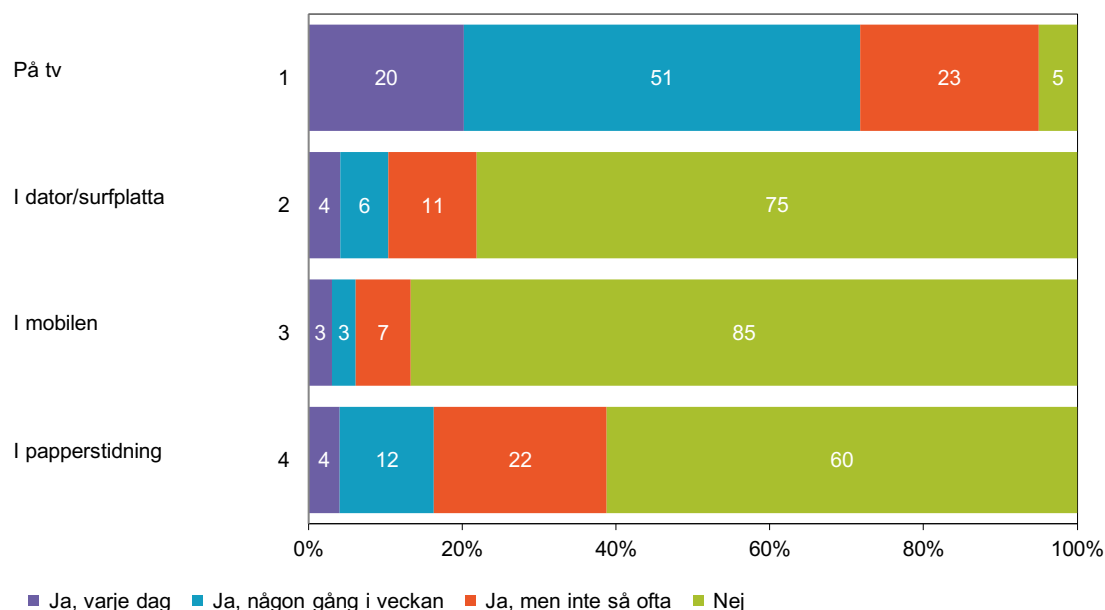
Det är först från 5 års ålder som barnen tar del av nyheter i någon större utsträckning. Totalt uppger föräldrarna att 5 % av barnen 0–1 brukar ta del av nyheter, 8 % av barnen 2–4 och 36 % av barnen 5–8 år. Några nämnvärda könsskillnader föreligger inte. Denna fråga finns inte med i tidigare undersökningar, vilket omöjliggör jämförelser över tid.

16. I vilka medier brukar barnet ta del av nyheter? (%)

I diagrammet ovan presenteras nyhetskonsumtionen bland samtliga som deltagit i enkäten, alltså även dem som föräldrarna angett inte tar del av nyheter. Med införandet av fråga 15 i frågeformuläret försvann möjligheten att göra rättvisande jämförelser med tidigare studier. Den som ändå dristar sig att göra sådana kommer att märka att det ser ut som om barns nyhetskonsumtion har minskat kraftigt i samtliga åldersgrupper. Detta är sannolikt åtminstone till del en effekt av att frågeformuleringen ändrats. I tidigare datainsamlingar fanns endast ovanstående fråga. I årets insamling låg denna efter fråga 15 "Brukar barnet ta del av nyheter? (Ja/Nej)". På så sätt skulle föräldrar till barn som inte konsumerar nyheter slippa besvara ytterligare nyhetsrelaterade frågor och precisionen i mätningen förbättras. Det finns dock en risk för att den nya frågan – "brukar du ta del av nyheter" – associeras med nyhetsprogram och nyhetstidningar i traditionell bemärkelse och att de som tar del av andra nyheter i andra medier svarat "nej" för att sedan hoppa över den följande frågan om i vilka medier de tar del av nyheter. I de föregående undersökningarna har inte denna möjlighet, och uppmaning till, att hoppa över frågan funnits och därför blir jämförelser mycket problematiska. Oavsett problematiken med exakta jämförelser visar diagrammet ovan mönster som även iakttagits i tidigare studier. I diagrammet nedan presenteras nyhetsanvändningen hos de barn som föräldrarna angett konsumerar nyheter. Endast åldersintervallet 5-8 ingår, i de båda yngre grupperna är det alltför få nyhetskonsumenter för att det ska gå att genomföra meningsfulla analyser.

16 b. I vilka medier brukar barnet ta del av nyheter? (endast användare, 5–8, %)

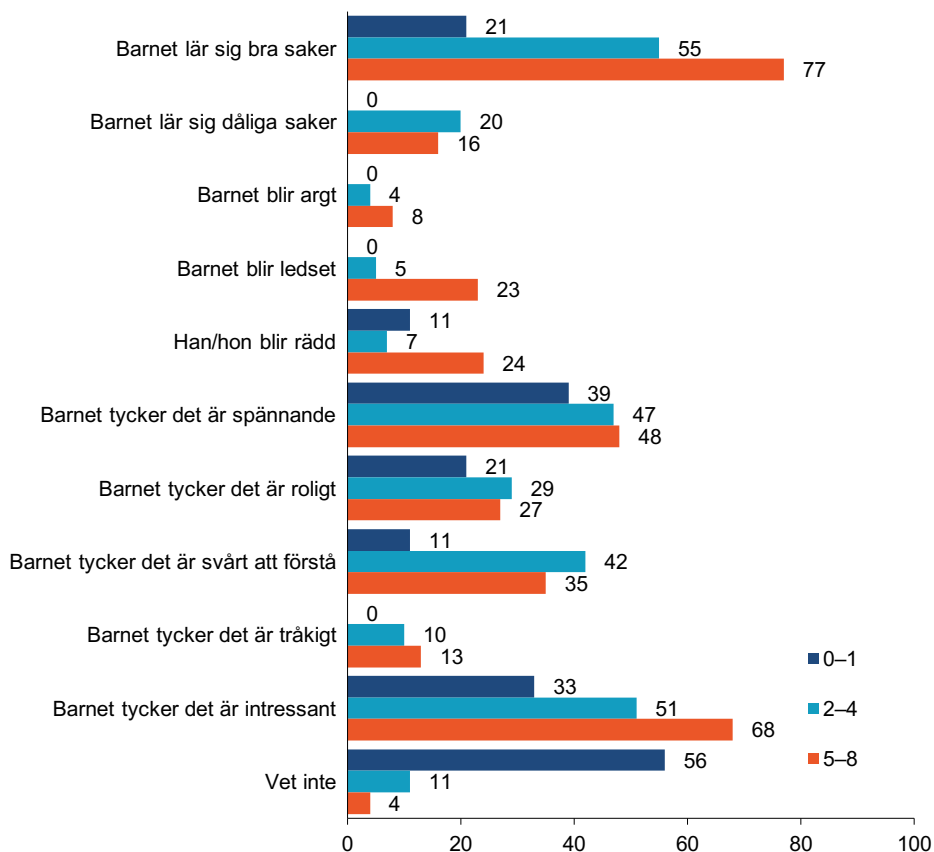
Diagrammet ovan visar att tv är den dominerande plattformen för småbarnens nyhetskonsumtion. Det går inte att utläsa några tydliga mönster eller tendenser vad gäller syskons eventuella inverkan på nyhetskonsumtionen.

Läsandet av papperstidningar minskar i befolkningen generellt och om färre familjer har en papperstidning i hemmet är det logiskt att färre småbarn möter en papperstidning. Samtidigt minskar det linjära tv-tittandet, eller tittandet på tablå-tv, till förmån för streamad tv. Fler väljer aktivt vilket program de ska titta på och när det ska ses. Därmed minskar möjligheten att barnen "råkar" se ett nyhetsprogram, eller något annat, i anslutning till ett barnprogram. Att småbarn skulle exponeras för nyheter när de tittar på filmklipp på YouTube (på mobilen, datorn eller surfplattan) är inte heller särskilt sannolikt.

Pojkar tar något oftare än flickor del av nyheter i dator/surfplatta, det skiljer 10 procentenheter totalt. I övrigt märks inga könsskillnader.

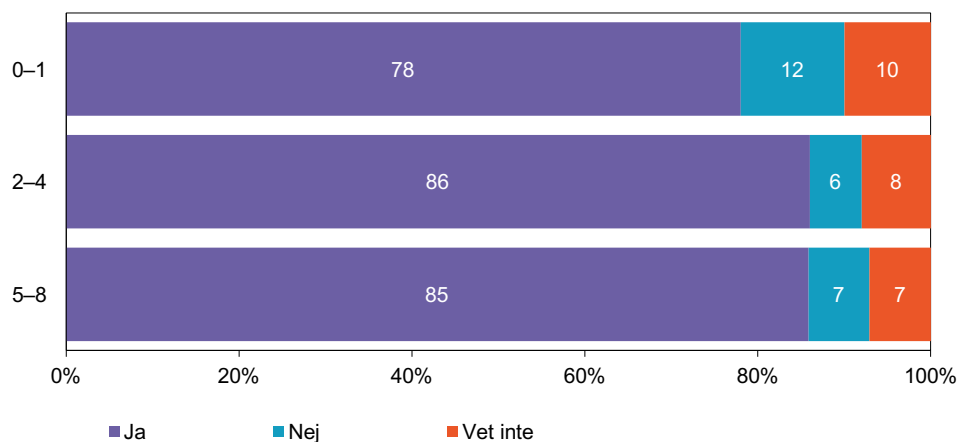
17. Hur upplever barnet nyheterna han/hon ser? (endast användare, %)

Kryssa för det du tycker stämmer för barnet. Du kan kryssa för flera svar.

En majoritet av 0-1 och 2-4 brukar inte titta på nyheter och därför blir svaren på frågan om hur de upplever nyheterna mycket sparsamma. Några klara tendenser går inte att utläsa här. Bland 5-8 anger vårdnadshavaren främst att barnet lär sig bra saker (77 %), att barnen tycker att nyheterna är intressanta (68 %) och att nyheterna upplevs som spännande av barnet (48 %). Inte heller dessa resultat går att jämföra med 2014, då mätmetoden ändrats. Svarsmönstren ser emellertid snarlika ut. Att "barnet tycker det är intressant" har inte funnits med i tidigare undersökningar så här finns inget att jämföra med. Det framträder inte några märkbara skillnader mellan flickor och pojkar.

18. Finns det innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du tycker är skadligt för barn? (%)

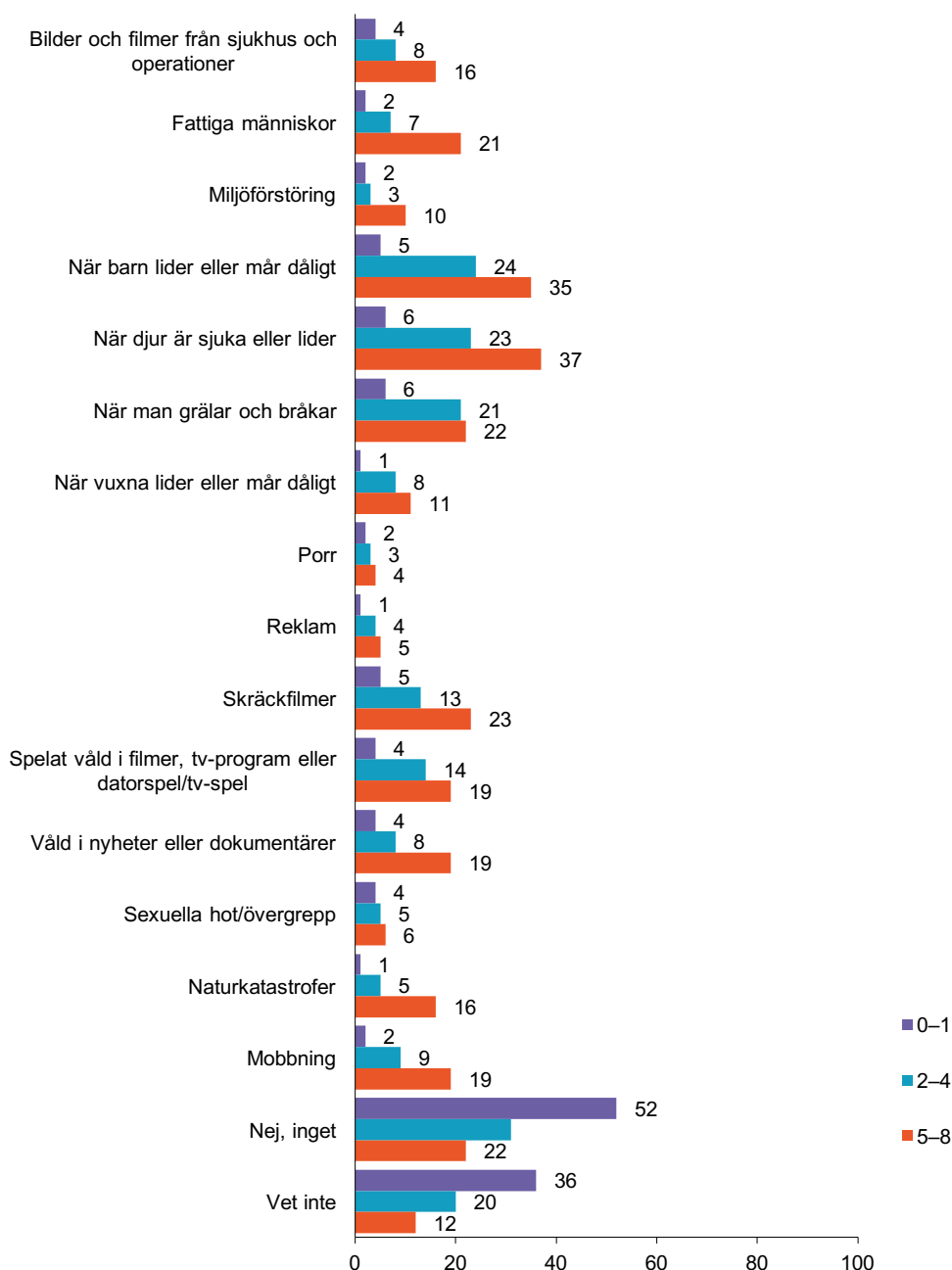

Diagrammet visar att det är en kraftig majoritet som anser att det finns skadligt medieinnehåll, i synnerhet bland föräldrar till barn 2–4 och 5–8. Jämfört med 2014 har andelen som anser att det inte finns skadligt innehåll bland föräldrar till barn 0–1 ökat, från 7 % till 12 %, och andelen som instämmer har minskat något, från 84 % till 78 %. I de två andra åldersgrupperna finns inga större skillnader jämfört med 2014. Det finns inga skillnader mellan flickornas och pojkarnas föräldrar.

Bland föräldrar till barn 2–4 som har yngre syskon tycker en betydande majoritet att medieinnehåll kan vara skadligt (93 %). Bland föräldrar till ensam barn är motsvarande siffra 82 %, hos dem med enbart äldre syskon 87 % och hos dem med både äldre och yngre syskon 63 %. Dessa resultat är mycket snarlika resultaten 2014. Bland föräldrar till barn 5–8 finns däremot inga nämnvärda skillnader i årets undersökning, vilket det gjorde 2014.

19. Finns det något innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du har märkt att ditt barn blivit skrämmt, ledset eller deppigt av att se? (%)

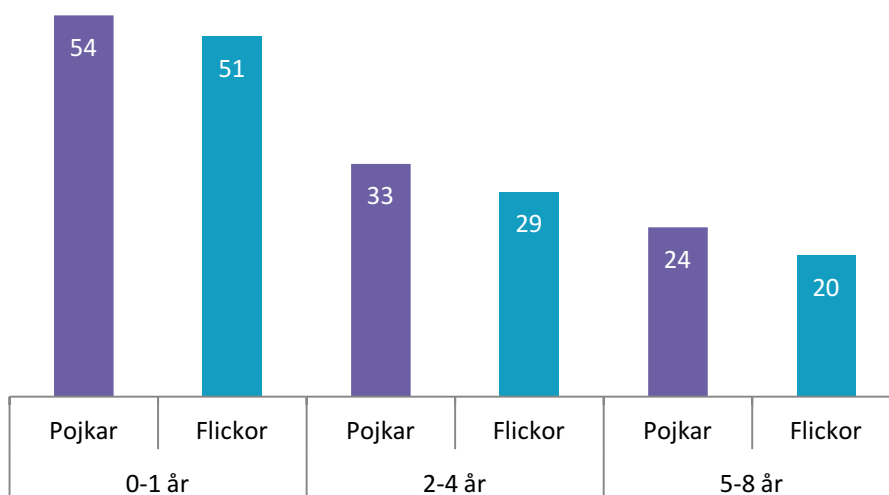
Du kan kryssa för flera svar.

Det bör inledningsvis påpekas att bli skrämmd, ledsen eller deppig av ett medieinnehåll inte är synonymt med att ha påverkats negativt eller i något avseende ha skadats av detta. Att reagera på obehagligt innehåll är naturligt och behöver inte innebära att något negativt har inträffat för individen som sett detta innehåll. Av dessa skäl är det inte självklart hur resultatet ska analyseras. Frågan ovan kan främst betraktas som en undersökning av vad barnen reagerar starkast på när det gäller innehåll av denna typ, snarare än en undersökning av vad som är dåligt för barn att ta del av.

Diagrammet visar att de allra yngsta sannolikt inte har tagit del av material som de blivit skrämda, ledsna eller deppiga av i någon större utsträckning med tanke på att det vanligaste svaret är "inget". För 2–4 och 5–8 syns några typer av innehåll särskilt tydligt. Det gäller "när barn lider eller mår dåligt", "när djur är sjuka eller lider", "när man grälar och bråkar" samt "skräckfilmer". Bland 5–8 är också "fattiga människor", "våld i nyheter eller dokumentärer", "mobbing" och "spelat våld i filmer, tv-program eller datorspel/tv-spel" typer av innehåll som de blivit skrämda, ledsna eller deppiga av enligt vårdnadshavaren. Dessa resultat är mycket likartade resultaten i 2014 års undersökning. Då formulerades frågan annorlunda i det att föräldrarna ombads att fylla i högst fem svarsalternativ, en begränsning som togs bort inför föreliggande datainsamling. Trots detta är resultaten i princip identiska.

19 b. Andelar som svarat att barnet *inte* har blivit skrämt, ledset eller deppigt av att se något medieinnehåll (%)

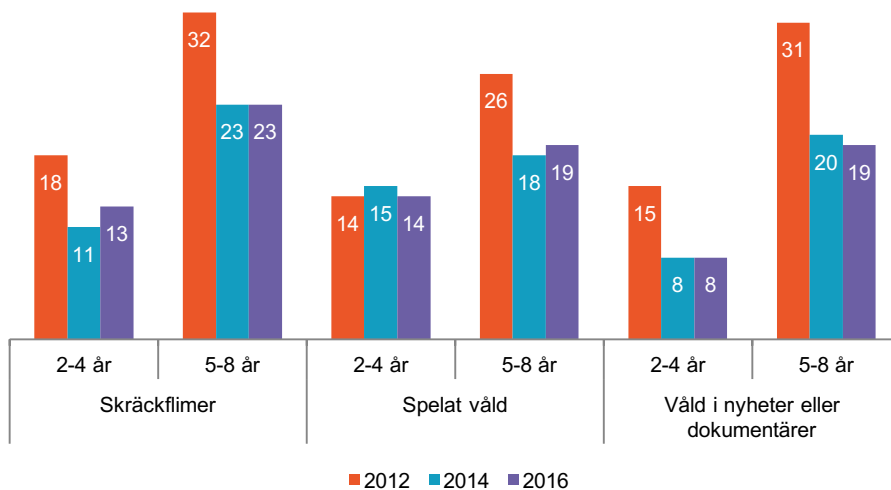

Det finns en liten könsskillnad på så sätt att föräldrar till flickor oftare än föräldrar till pojkar anger att barnet blivit skrämt, ledset eller deppigt för ett flertal svarsalternativ. Skillnaderna är små bland de allra yngsta barnen men blir något tydligare när barnen blir äldre (i åldersintervallen 2–4 och 5–8), särskilt för alternativen "fattiga människor", "barn som lider" eller "djur som lider" samt "när man grälar och bråkar". Det förefaller alltså finnas en generell tendens till att flickor i något högre grad än pojkar uppges ha reagerat på detta sätt efter att ha tagit del av ovanstående medieinnehåll. Denna tendens återfinns även bland de äldre barnen i *Ungar & medier 2017*, som själva besvarat frågorna. Vad detta beror på går det endast att spekulera om.

När förekomsten av syskon beaktas framgår att barn 0–1 med äldre syskon uppges ha blivit skrämda av innehåll där barn eller djur är sjuka eller lider samt innehåll där man grälar och bråkar, i högre grad än övriga. Detta skulle möjligen kunna förklaras av att så små barn exponeras för sådant innehåll i större utsträckning om de har äldre syskon som t.ex. tittar på tv. I de två äldre åldersgrupperna är den mest anmärkningsvärda skillnaden att barn med både yngre och äldre syskon inte har blivit skrämda, ledsna eller deppiga av någonting i betydligt högre grad än övriga. Bland barn 2–4 svarar 42 % av föräldrarna till barn med både yngre och äldre syskon att barnet inte blivit skrämt, jämfört med 25 % av föräldrarna till ensambarn. Bland barn 5–8 är motsvarande siffror 28 % respektive 20 %. I 2014 års undersökning framgick att ensambarn i högre

utsträckning blev skrämnda, ledsna eller deppiga av innehåll där man grälar eller bråkar. Detta resultat kvarstår bland barn 5–8 i årets undersökning, men förekommer inte i de yngre grupperna.

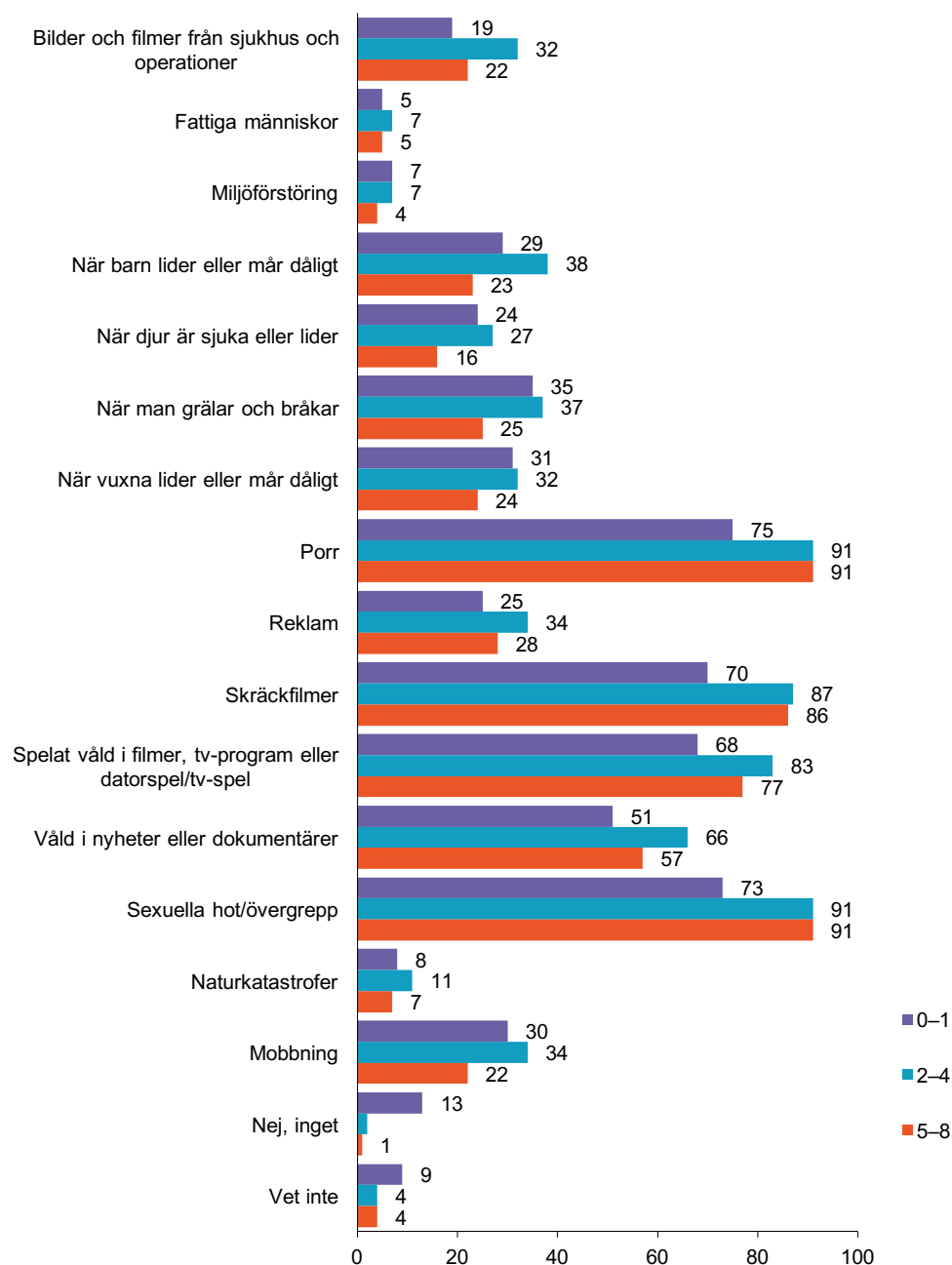
19 c. Innehåll som barnet blivit skrämt, ledset eller deppigt av 2012, 2014 och 2016 (%)

Diagrammet visar att andelen föräldrar som anger att deras barn blivit skrämnda, ledsna eller deppiga av att se skräckfilmer, spelat våld i film, tv eller datorspel/tv-spel samt våld i nyheter eller dokumentärer överlag minskade mellan åren 2012 och 2014 (med undantag för spelat våld i gruppen 2–4-åringar). Denna minskning kvarstår 2016.

20. Finns det något innehåll i tv, film, datorspel/tv-spel eller på internet som du inte vill att ditt barn ska komma i kontakt med? (%)

Du kan kryssa för flera svar.

”Porr”, ”sexuella hot/övergrepp” och ”skräckfilmer” är de minst önskvärda typerna av innehåll, följda av fiktivt våld och våld i nyheter och dokumentärer. Vid en jämförelse med den föregående frågan, vad barn faktiskt blivit skrämnda, ledsna eller deppiga av, kan man konstatera att svaren inte står i paritet med varandra. De kategorier som flest barn blivit skrämnda, ledsna eller deppiga av, ”när barn lider eller mår dåligt” samt ”när djur är sjuka eller lider”, är inte de kategorier som bekymrar föräldrarna mest. Detta mönster känns igen från 2014 då rangordningen mellan kategorierna var densamma. Vad som däremot förändrats är i vilken grad föräldrar vill skydda sina barn

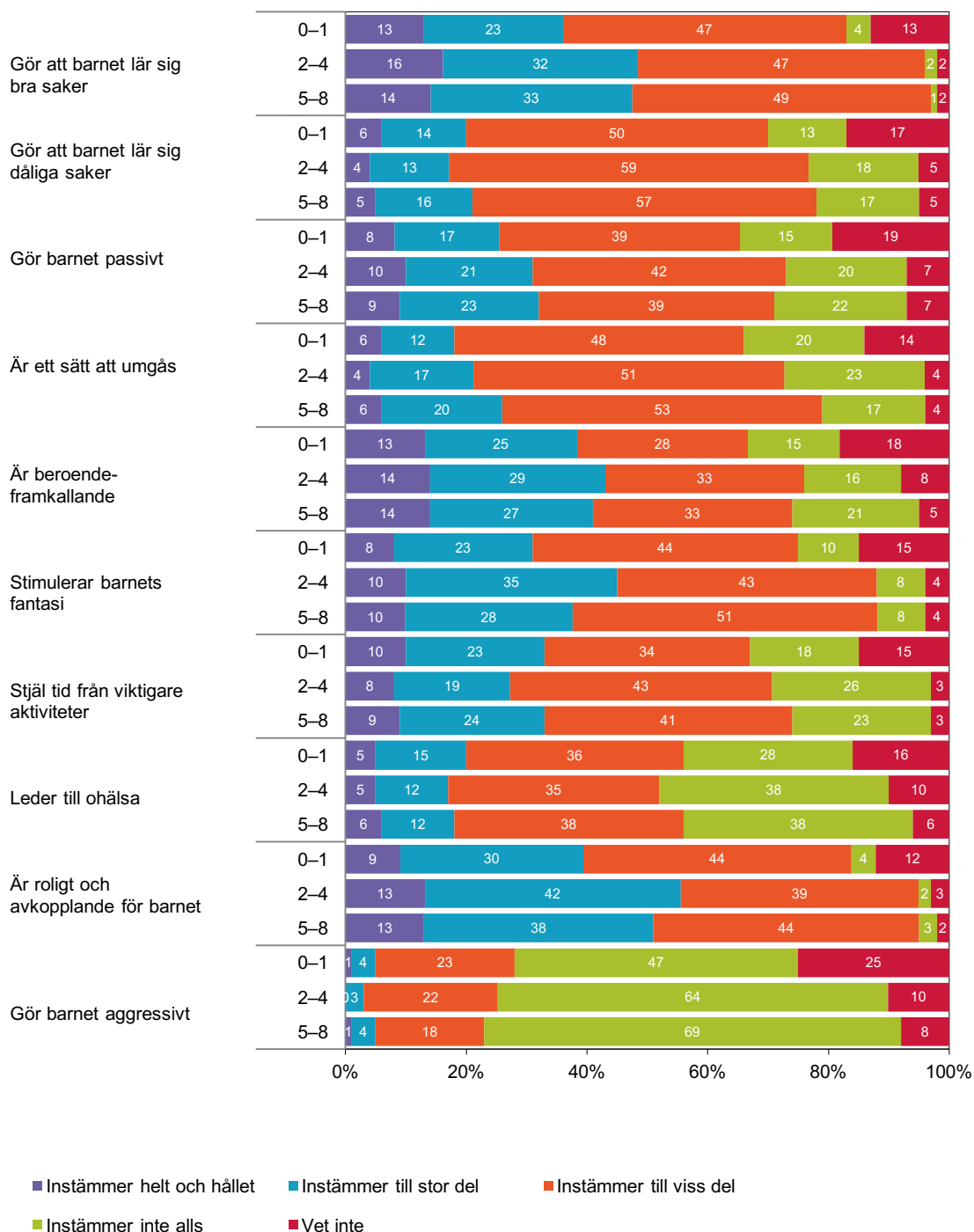
från det icke önskvärda innehållet. För i stort sett varje innehållskategori är det en större andel av föräldrarna 2016, än 2014, som uppger att de inte vill att barnet ska komma i kontakt med innehållet ifråga. Tendensen är således att föräldrar i ökad utsträckning vill skydda sina barn mot olika former av medieinnehåll. Liksom i den förra frågan har frågeformuleringen förändrats sedan 2014, vilket omöjliggör direkta jämförelser. Tidigare instruerades föräldrarna att välja högst fem svarsalternativ. Denna restriktion togs bort i årets insamling. Om ökningen av material föräldrarna inte vill att barnen ska komma i kontakt med är reell eller bara konsekvensen av förändrad mätteknik är omöjligt att uttala sig om.

Könsskillnader finns främst i det yngsta åldersintervallet. Bland barn 0–1 vill föräldrar till flickor i större utsträckning än föräldrar till pojkar förhindra "bilder och filmer från sjukhus och operationer", "miljöförstöring", "när man grälar och bråkar" och "naturkatastrofer". I åldersintervallet 2–4 är det istället föräldrar till pojkar som i högre grad vill förhindra "naturkatastrofer" men för övrigt jämnas skillnaderna mellan könen ut i de äldre grupperna. I åldersintervallet 0–1 anger 14 % av pojkarnas, och 12 % av flickornas, föräldrar att det inte finns något medieinnehåll som de inte vill att barnet ska komma i kontakt med. I åldersintervallet 2–4 är motsvarande andelar 9 % respektive 2 % men i den äldsta gruppen finns knappt några föräldrar alls som inte vill förhindra något medieinnehåll, varken bland flickornas eller bland pojkarnas föräldrar. Ju äldre barnet blir och ju mer medier det använder, desto mer innehåll uppmärksammas av föräldrarna som (eventuellt) problematiskt.

Generellt är föräldrar till ensam barn något mer beskyddande än de som har 3 barn eller fler. Denna tendens fanns 2014 och bekräftas i årets undersökning. Det finns inte skillnader i alla frågor men i vissa är skillnaderna betydande, t.ex. när det gäller innehåll där "man grälar och bråkar". Av föräldrarna till ensam barn 2–4 svarar 39 % att de inte vill att barnet ska komma i kontakt med detta, jämfört med 29 % av föräldrar som har minst 3 barn. När det gäller reklam är skillnaden ännu större: 37 % respektive 17 % (2–4 år). Dessa skillnader blir än mer genomgående i åldersgruppen 5–8. När barnet blir äldre verkar det således som förekomsten av syskon spelar större roll för hur föräldrarna förhåller sig till olika slags innehåll.

21. Här följer några påståenden om film och tv (%)

Markera med kryss hur du ställer dig till följande påståenden när det gäller ditt barn.

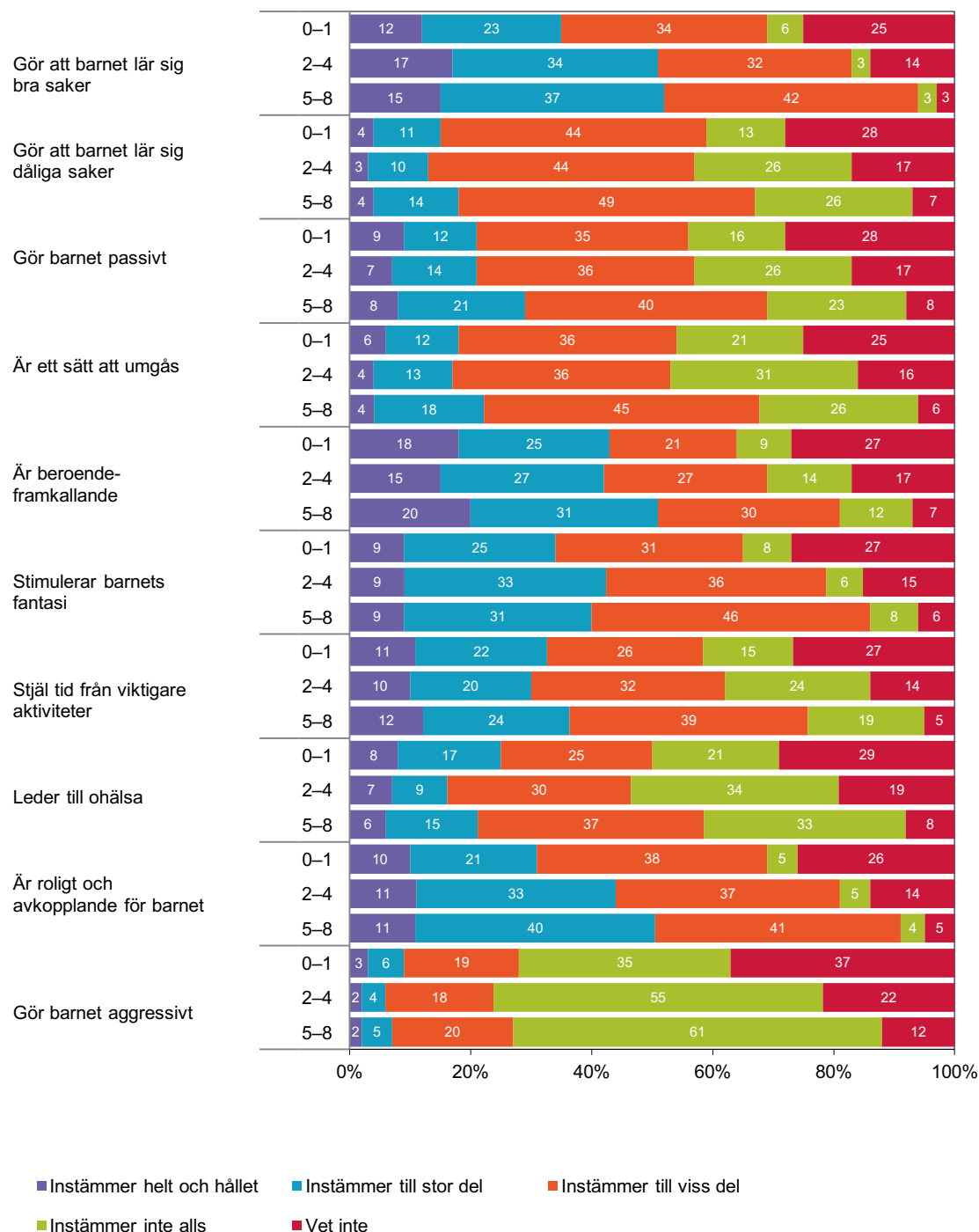
Diagrammet visar att föräldrarna mest håller med om de positiva påståendena: att barnet lär sig bra saker, att det är roligt och avkopplande för barnet samt stimulerar barnets fantasi. Minst stöd får påståendet att film/tv gör barnet aggressivt. Svarsmönstret är likartat för de olika åldersgrupperna och om man jämför med svarsmönstren i tidigare undersökningar 2012 och 2014. Här måste dock viss reservation göras, till följd av ändringar i enkätfrågans svarsalternativ. I årets

undersökning ligger svarsalternativen på en skala från "instämmer helt" till "instämmer inte alls" samt "vet inte". I föregående års undersökningar var svarsalternativen "håller med helt", "håller med ganska mycket", "håller varken med eller inte", "håller inte med så mycket" samt "håller inte alls med". Svaren är alltså inte helt jämförbara. Därför avstår vi från att försöka göra mer detaljerade jämförelser mellan åren och för istället resonemanget på en mer övergripande nivå.

Det finns inga tydliga könsskillnader i någon åldersgrupp 2016, och det fanns det inte heller i föregående års undersökningar.

22. Här följer några påståenden om datorspel/tv-spel/mobilspel/spel på surfplatta (%)

Markera med kryss hur du ställer dig till följande påståenden när det gäller ditt barn.

Enligt föräldrarna är spel lärorikt, roligt och avkopplande för barnen (särskilt de äldre) men de är också beroendeframkallande. Diagrammet visar att det finns ett förhållandevis starkt stöd hos föräldrarna för påståendet att datorspel/tv-spel är beroendeframkallande, starkare än för tv/film eller internet (se nedan). Det är också en något större andel som anser att barnet blir aggressivt

av att spela spel jämfört med att titta på film/tv. Dessa svarsmönster är i enlighet med de mönster som fanns 2014.

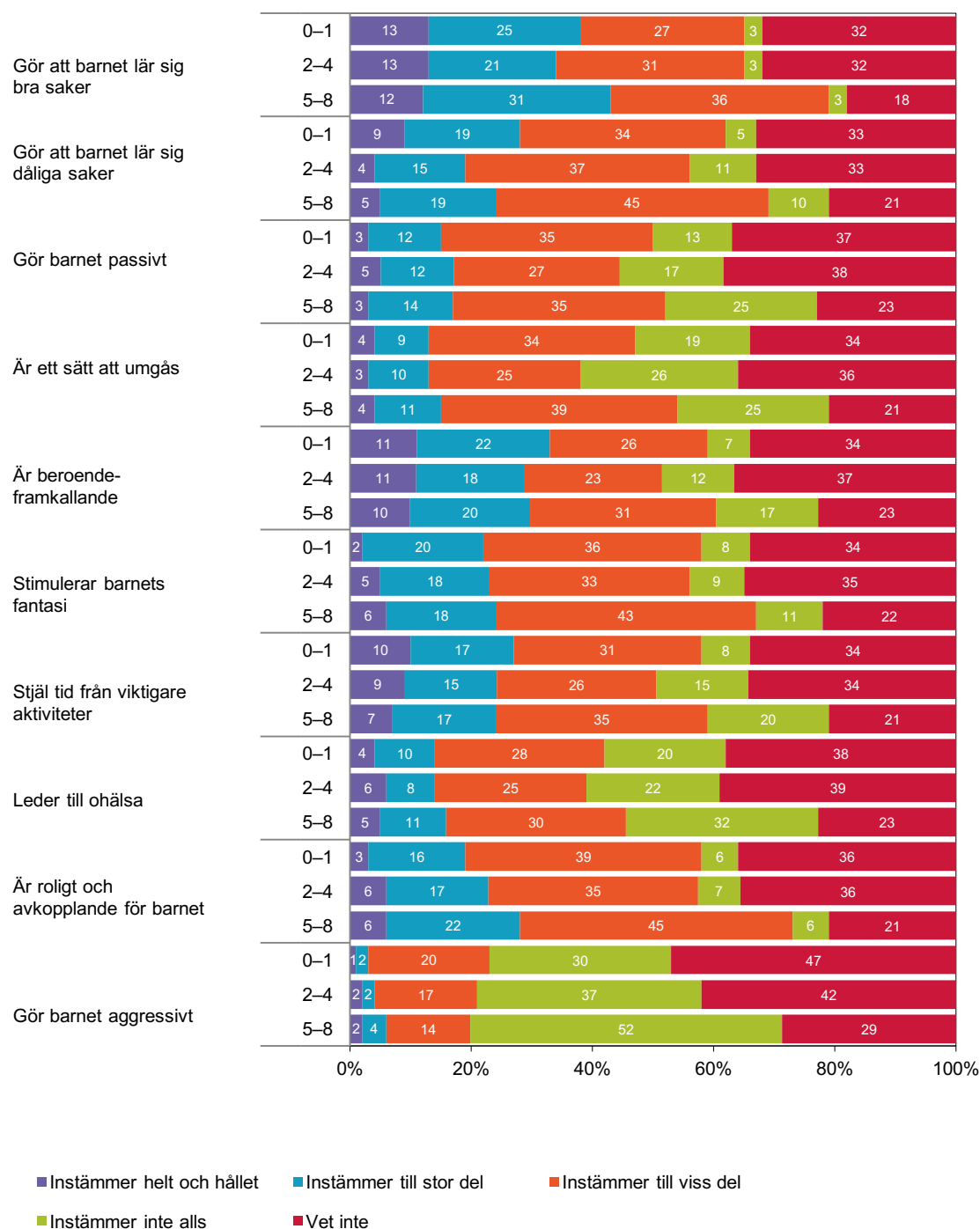
Även på denna fråga är svarsmönstret likartat mellan åldersgrupperna, med undantag för andelen som svarar "vet inte" då den är störst i den yngsta åldersgruppen och minst i den äldsta åldersgruppen för samtliga spelpåståenden. Eftersom fler barn spelar i den äldsta gruppen är det rimligt att fler föräldrar i denna grupp har uppfattningar om saken.

Det finns inga tydliga könsskillnader i någon av åldersgrupperna, men en svag tendens till att fler föräldrar till flickor 0–1 anser att spel gör att barnet lär sig dåliga saker och att föräldrar till pojkar 5–8 anser att spel är beroendeframkallande.

I undersökningen 2014 fann man att fler föräldrar var positivt inställda till datorspel/tv-spel, jämfört med 2012. Exempelvis var det dubbelt så många som helt höll med om påståendet att barnet lär sig bra saker 2014 än 2012. Eftersom svarsalternativen förändrats 2016 är det dock vanskligt att göra en sådan jämförelse i år.

23. Här följer några påståenden om internet (%)

Markera med kryss hur du ställer dig till följande påståenden när det gäller ditt barn

Diagrammet visar att det hos föräldrarna finns ett starkt stöd för påståendet att barnet lär sig bra saker via internet. För barn 5-8 anses internet även vara roligt och avkopplande. Det finns samtidigt stöd för påståendet att internet är beroendeframkallande, men inte för att internet skulle göra barnet aggressivt.

Något fler föräldrar till pojkar 5–8 instämmer i påståendet att internet gör att barnet lär sig dåliga saker. För övrigt finns det inga nämnvärda könsskillnader i någon åldersgrupp.

Man kan också notera att det är en större andel föräldrar som svarar "vet inte" på påståendena om internet, än påståendena om tv/film eller spel. I undersökningen 2014 ökade andelen föräldrar som uttryckte positiva eller negativa åsikter om internet, jämfört med 2012, men det är fortfarande fler som har åsikter om tv/film och spel.

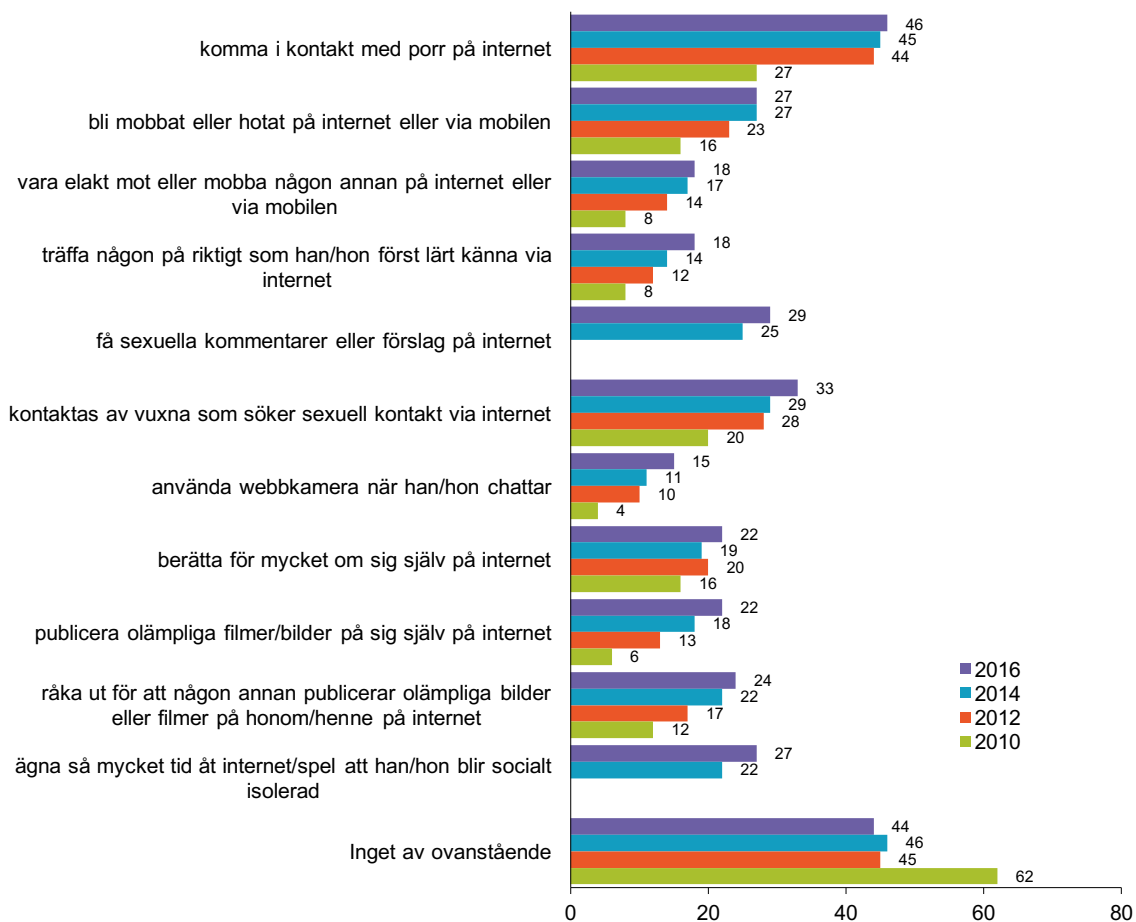
Beaktas familjesammansättningen finns få mönster. I undersökningen 2014 var föräldrar med 3 barn eller fler generellt mer positiva till samtliga tre medieformer, medan föräldrar till ensam barn var de mest negativa, men en sådan tendens kan inte bekräftas 2016. Den tydligaste tendensen finns istället om man tittar på vilka som oftast svarar "vet inte". I åldersgruppen 0–1 har föräldrar till ensam barn generellt fler åsikter om internet, än föräldrar med fler barn, och i åldersgruppen 2–4 svarar föräldrar med minst 3 barn betydligt oftare än övriga "vet inte" på påståendena om tv/film och spel.

Sammantaget är det relativt små skillnader mellan föräldrarnas inställning till de olika medieformerna. Även om spel fortfarande är den aktivitet föräldrarna är minst positiva till och den medieform som flest menar är beroendeframkallande, leder till ohälsa och stjälar tid från viktigare aktiviteter, så har föräldrarnas inställning till barns spelande blivit betydligt mer positiv än tidigare år.

24. Har du någon gång oroat dig för att barnet ska...? (%)

2010, 2012, 2014 och 2016 (endast 5–8 år)

Kryssa för de påståenden du känt oro för. Du kan kryssa för flera svar.

Det vanligaste svaret är att man inte oroar sig för att något av ovanstående ska inträffa. Men andelen som svarar att de inte oroar sig för något av det nämnda minskar med åren, från 62 % 2010 till 44 % 2016. Samtidigt ökar andelarna som svarar att de oroar sig för flertalet av de potentiella risker som nämns. Det är inga stora förändringar men ändå en tendens till att oron bland föräldrar ökar. Det man i högst utsträckning oroar sig för är att barnet ska komma i kontakt med porr på internet, att barnet ska kontaktas av vuxna som söker sexuell kontakt eller att barnet ska få sexuella kommentarer eller förslag på internet.

Föräldrar till flickor oroar sig generellt något mer för sina barn än föräldrar till pojkar. Skillnaderna är oftast inte stora utan stannar vid någon/några få procentenheter, men de är konsekventa. Inte på något av de efterfrågade områdena är pojkarnas föräldrar mer oroad än flickornas, vilket förekom 2014 (då var föräldrar till pojkar något mer oroad för att deras barn skulle ägna så mycket tid åt spel eller internet att de blir socialt isolerade).

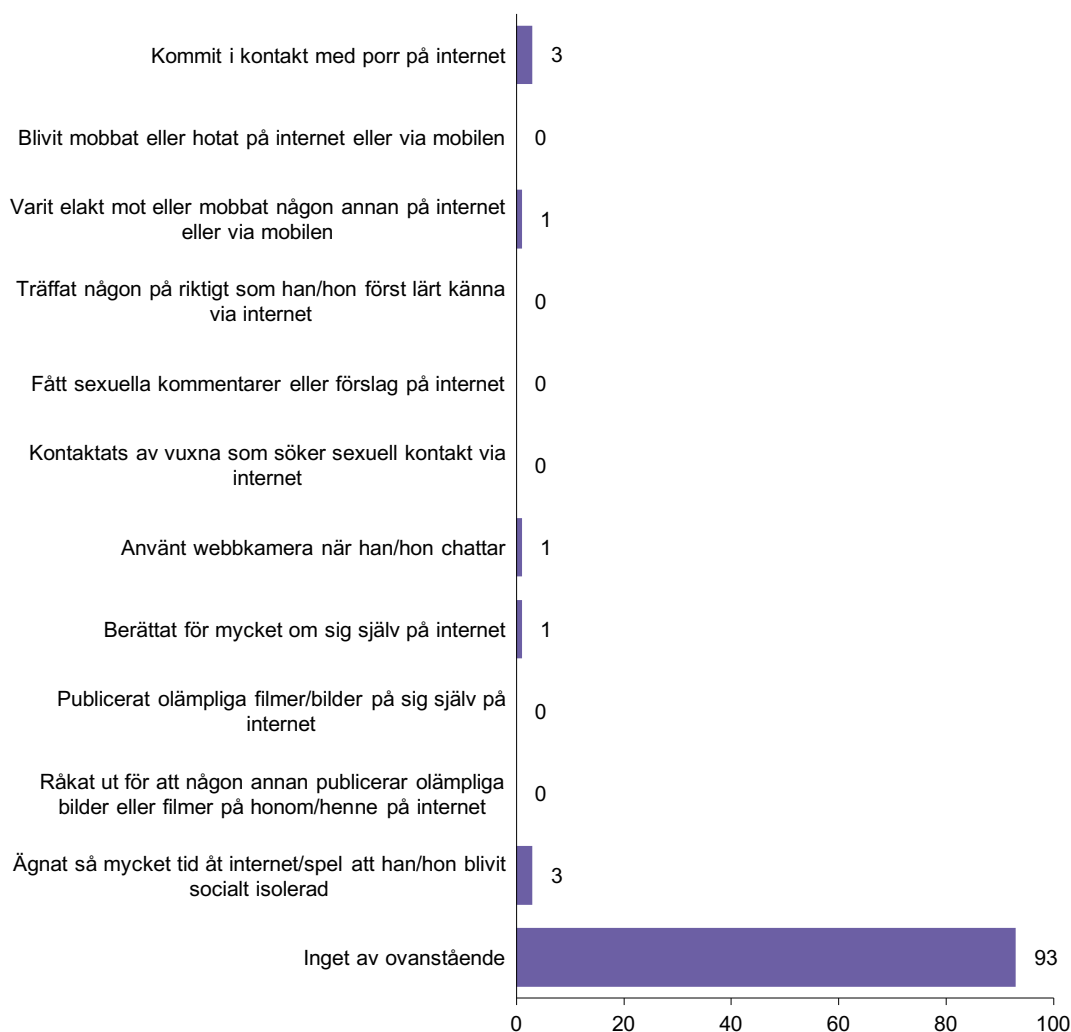
Föräldrar till barn med äldre syskon oroar sig mest i flertalet kategorier. De som, tvärtom, inte oroar sig för någon av de nämnda kategorierna är främst föräldrar till barn med yngre syskon, följt av föräldrar till ensam barn.

En möjlig förklaring till den generella ökningen av föräldrars oro är att barns internetanvändning fortsatt att öka. Ju mer tid som tillbringas online, desto större är också risken att råka ut för något otrevligt. En annan förklaring kan vara att den ökade oron är konsekvensen av ett större samhällsligt fokus (inte minst genom massmedierna) på näthat och -mobbing.

25. Har det någon gång hänt att ditt barn har...? (%)

(endast 5–8 år)

Kryssa för det som inträffat. Du kan kryssa för flera svar.

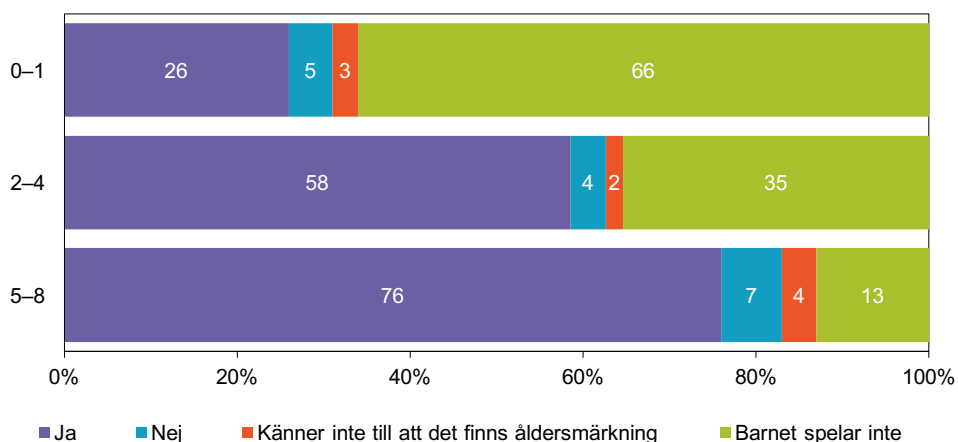

Diagrammet visar tydligt att det 2016, liksom i föregående års undersökningar, är synnerligen ovanligt att barn i 5 till 8-årsåldern varit med om något av ovanstående. Resultaten är i princip identiska med resultaten från 2012 och 2014, vilket tyder på att de faktiska medierelaterade riskerna för barn i åldrarna 5–8 år är små.

Det finns heller inga nämnvärda skillnader mellan pojkar och flickor i detta avseende. Detta antyder att den större oron bland föräldrar till flickor inte är en följd av faktiska negativa erfarenheter för flickorna utan mer handlar om föreställningar att flickor skulle vara mer utsatta eller att dessa erfarenheter skulle få allvarigare konsekvenser för flickor än för pojkar.

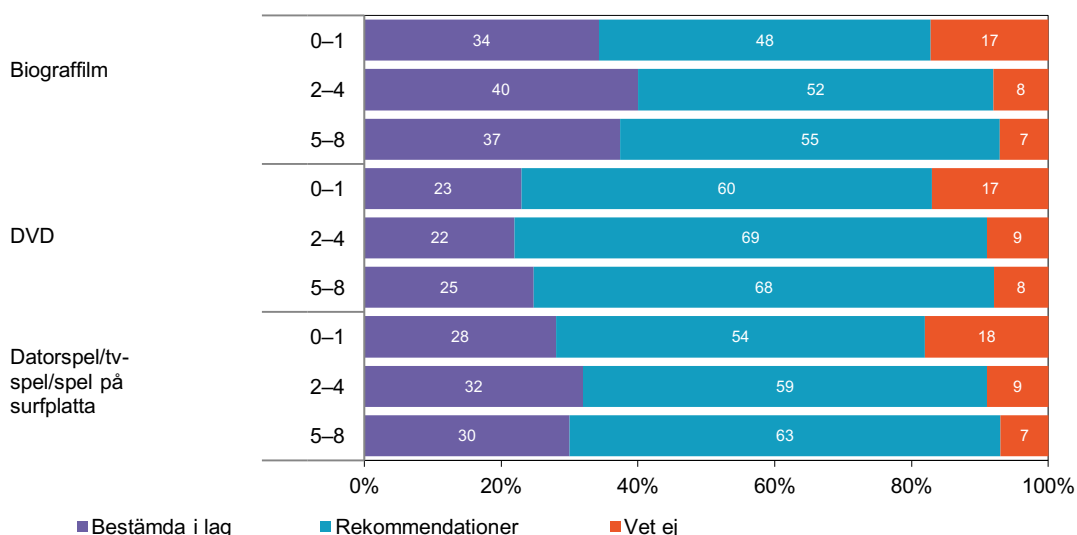
26. Bryr du dig om åldersmärkningen på datorspel/tv-spel? (%)

(T.ex. 3, 7, 12, 16, 18 år).

Diagrammet visar att vårdnadshavarens uppmärksamhet kring åldersmärkning av spel ökar i takt med barnets ålder, vilket till stor del beror på att andelen barn som spelar datorspel/tv-spel ökar ju äldre barnen blir. Jämfört med 2014 minskar andelen som svarar jakande i gruppen 0-1, men detta förklaras av att något färre barn i den åldersgruppen spelar spel 2016. Det finns ingen skillnad mellan föräldrar till flickor respektive pojkar i någon av åldersgrupperna. I åldersgruppen 2-4 uppger föräldrar som har mer än 1 barn oftare att de bryr sig om åldersmärkningen, men i de andra åldersgrupperna inverkar inte förekomsten av syskon.

27. I Sverige är åldersgränser för biograffilm bestämda i lag, medan åldersmärkningen på DVD och datorspel/tv-spel och spel på surfplatta endast är rekommendationer till användarna. Hur tycker du att åldersmärkningen på olika medier bör vara? (%)

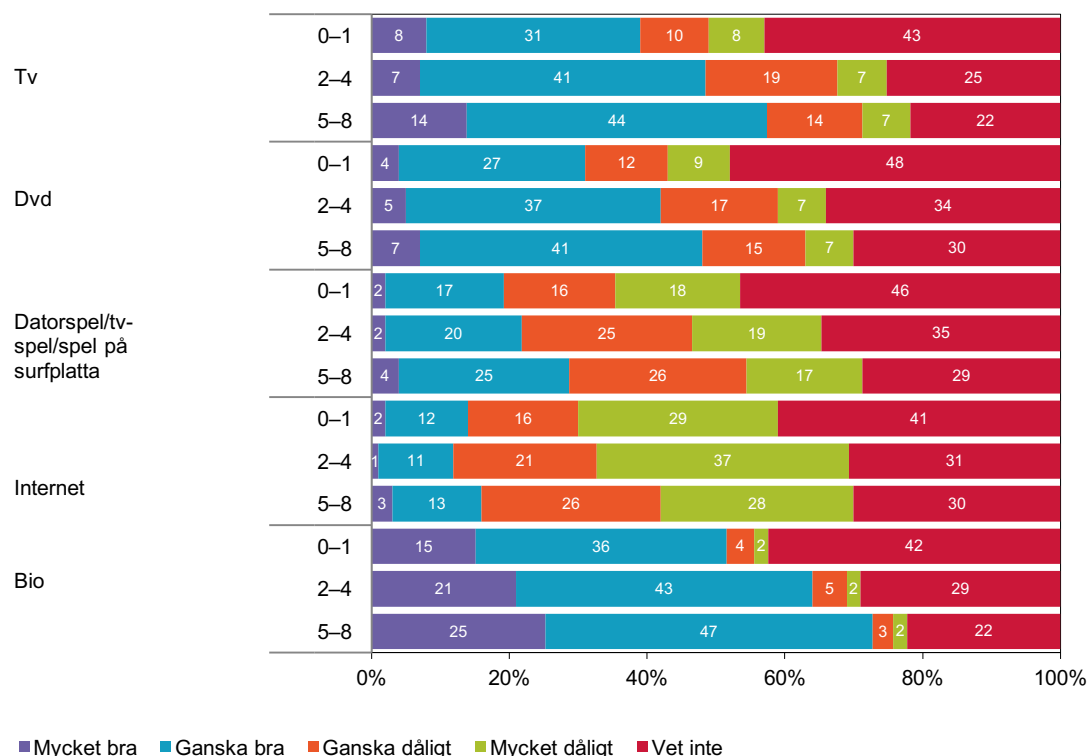

Diagrammet visar att föräldrar föredrar rekommendationer framför lagstiftade åldersgränser på medier och denna tendens har generellt blivit något starkare jämfört med 2014. Det finns ingen tydlig skillnad mellan föräldrar till pojkar respektive flickor, men en aning starkare stöd för lagstiftning

när det gäller spel bland pojkarnas föräldrar. Majoriteten av dessa föräldrar dock rekommendationer.

I dagsläget finns lagstiftade åldersgränser endast för biografilm, men även där anser föräldrarna att rekommendationer är att föredra, skillnaderna mellan de som föredrar lagstiftning eller rekommendationer är dock betydligt mindre avseende biografilm.

28. Hur tycker du att samhällets skydd av barn och unga fungerar när de använder följande medieformer? (%)

Bio är det område där man anser att skyddet fungerar allra bäst, vilket i dagsläget är det enda område som har lagstadgade åldersgränser. För tv och dvd anser föräldrarna att skyddet är "ganska bra". Internet är det område där man anser att samhällets skydd fungerar sämst, vilket delvis kan förklaras med att det saknas etablerade system för åldersrekommendationer. Det finns inga tydliga skillnader mellan föräldrar till flickor respektive pojkar.

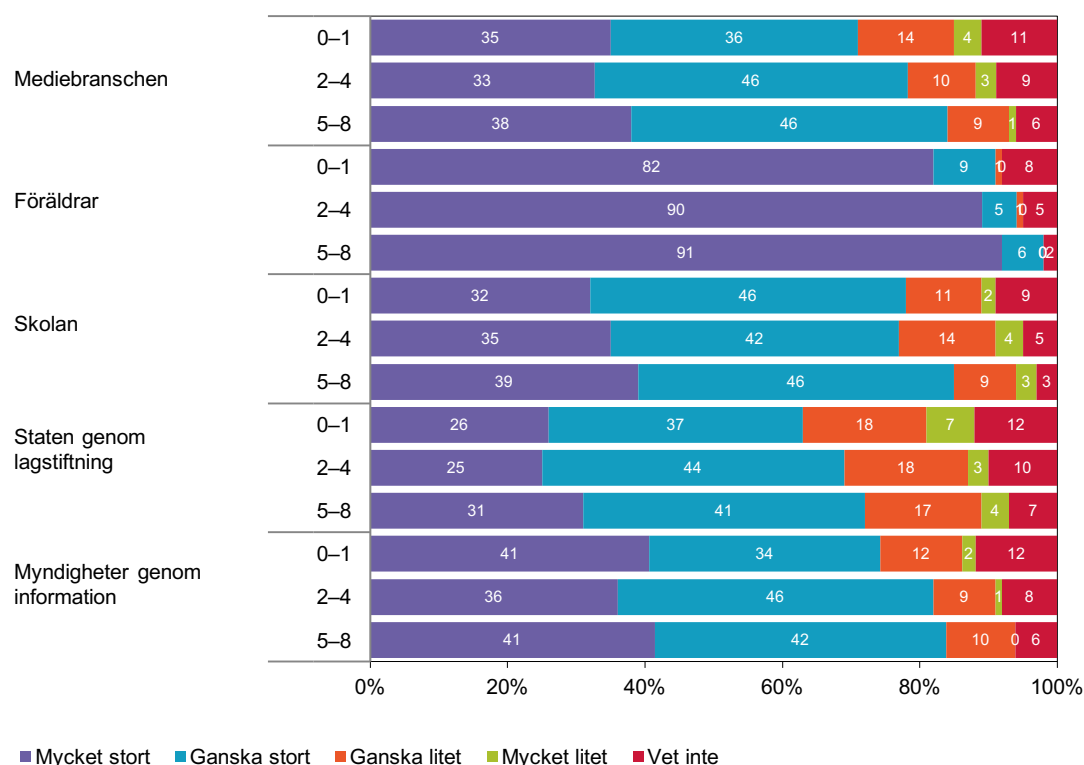
Jämfört med 2014 finns en liten skillnad bland föräldrar till barn 0-1 på så sätt att de i något högre grad anser att skyddet vid internetanvändning är mycket eller ganska bra: från 6 % till 14 %. Samtidigt minskar andelen bland dessa föräldrar som anser att skyddet vid biobesök är mycket eller ganska bra: från 68 % till 51 %. För övrigt finns inga märkbara skillnader jämfört med 2014.

Beaktas familjesammansättningen framgår att föräldrar till ensam barn i de yngre åldersgrupperna oftare inte har en åsikt – och om de har en åsikt är de aningen mer negativa än övriga. När barnen blir äldre (5-8) planar dock skillnaderna ut.

Jämfört med resultatet på frågan om hur man vill att åldersgränser ska vara utformade framträder här några intressanta skillnader. För det första är biografilm det område där man anser att samhällets skydd fungerar bäst. Det är i dagsläget också den enda medieform som omfattas av lag-

stadgade åldersgränser. Näst bäst tycker man att samhällsskyddet fungerar när det gäller tv. Internet är det område där man anser att samhällets skydd fungerar sämst, vilket delvis kan förklaras med att det saknas etablerade system för åldersrekommendationer. En bidragande orsak till detta är att internet är en infrastruktur, som omfattar en oöverblickbar mängd aktörer och innehåll. Således är frågan om internet och samhällsskydd mycket mer komplex jämfört med traditionella medieformat som exempelvis dvd, tv-spel och biografilm.

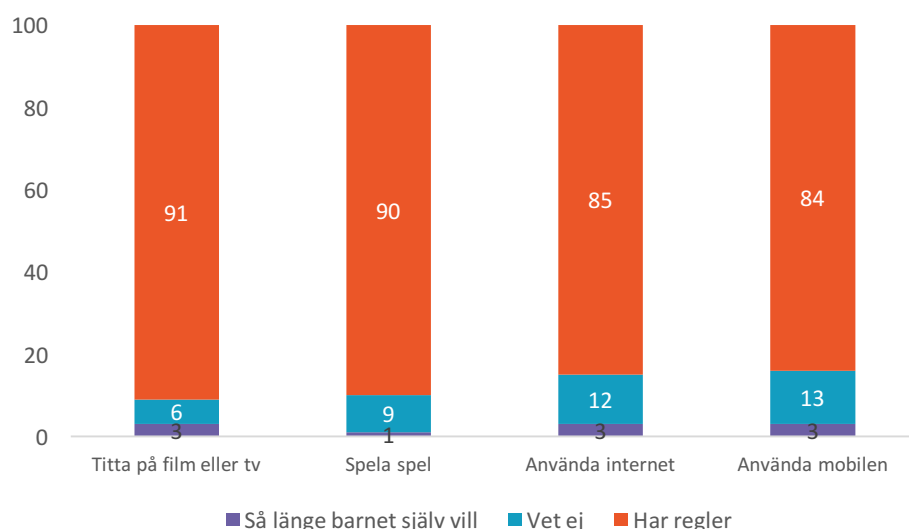
29. När det gäller skydd av barn och unga när de använder medier, hur stort ansvar anser du att nedanstående aktörer ska ha? (%)

Liksom tidigare år anser föräldrarna att det framför allt är föräldrar som ska ha det största ansvaret när det gäller skydd av barn i samband med medieanvändning. Samtidigt anser man att även mediebranschen, skolan, staten och myndigheter ska ha ett mycket stort eller ganska stort ansvar. Lagstiftning är det alternativ som har svagast stöd. Trots detta tycker många att även dessa alternativ är viktiga: 63 %–72 % anser att staten har ett ganska stort eller mycket stort ansvar genom lagstiftning och 75 %–83 % tycker att myndigheter har ett ganska stort eller mycket stort ansvar genom information. Det finns inga märkbara skillnader mellan föräldrar till pojkar respektive flickor.

Dessa resultat är mycket likartade resultaten i undersökningen 2014. Den enda märkbara skillnaden är att andelen som svarar "vet inte" ökat något bland föräldrar 0–1. I årets undersökning finns en tydlig tendens till att fler föräldrar har en åsikt ju äldre barnen blir. En sådan tendens fanns inte i tidigare undersökningar.

30. Om du tänker på vardagar. Har ni regler i familjen för hur sent barnet får...? (Endast användare, 5–8 år, %)

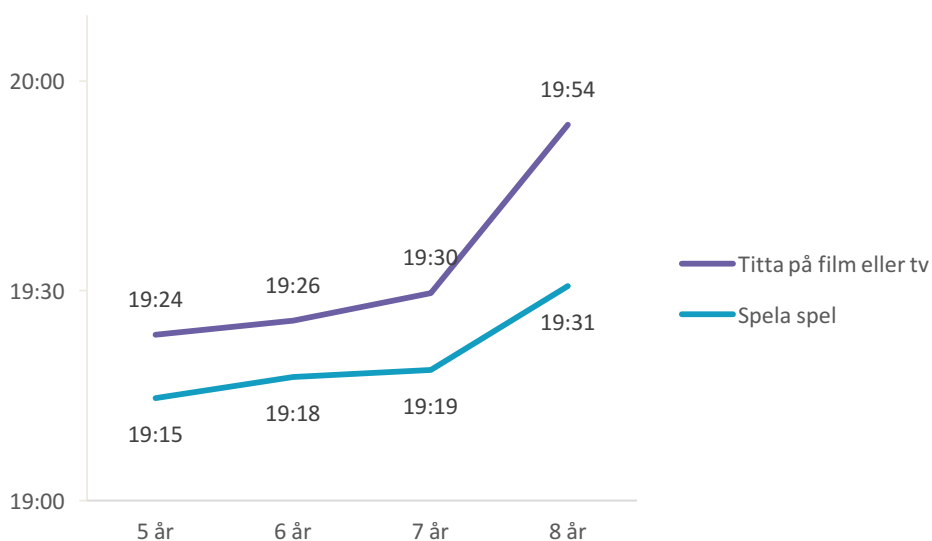

I ovanstående diagram ingår endast de barn som föräldrarna angett använder medierna i fråga. Det visar sig att en stor majoritet av 5–8-åringarna har regler för hur sent de får titta på film/tv, spela spel, använda internet och mobiltelefonen. Precis som 2014 är det 91 % som har regler kring film/tv och 85 % som har regler för internet. Men för de övriga medierna har andelarna som har regler ökat något: andelen barn som har regler för spelande har ökat från 86 % och andelen med regler för mobilen har ökat från 79 %. Internet och mobilen var de minst regelomgärdade medieaktiviteterna 2014 och det är de även 2016, men skillnaderna har minskat. Eftersom beräkningarna endast inkluderar de barn som använder de olika medietyperna kan förändringen inte förklaras av ökad användning, utan måste sökas i föräldrarnas förhållningssätt till de olika medieaktiviteterna.

År 2014 var andelen pojkar som har regler för hur sent de får använda olika medietyper något högre jämfört med andelen flickor (skillnaden varierade mellan 2 och 4 procentenheter). I årets undersökning är resultaten delvis omvända. När det gäller tv/film och spel har pojkar och flickor regler i lika hög grad, men för internet och mobilen har en något större andel av flickorna regler för sitt användande (3–4 procentenheter).

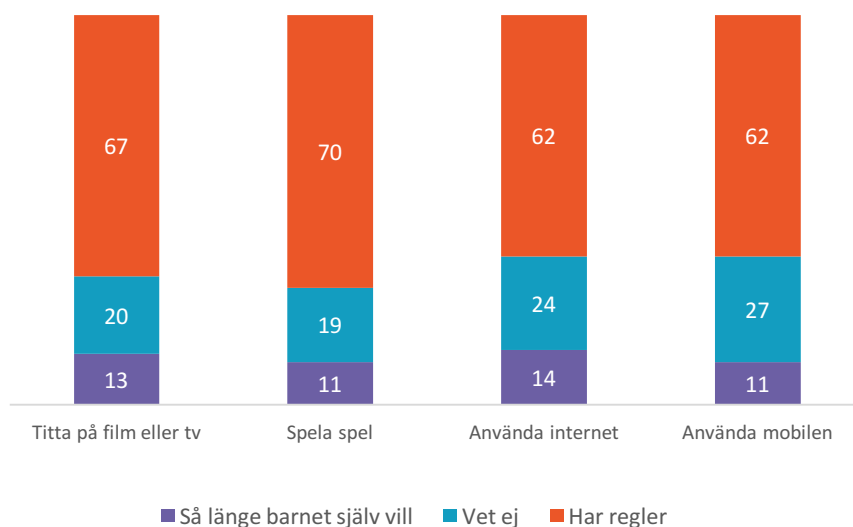
Barn utan syskon får något mindre ofta själva bestämma hur sent de får titta på tv/film eller spela, jämfört med barn som har syskon. För internet och mobilen finns däremot inga skillnader.

**30 b. Om du tänker på vardagar. Hur sent får barnet ...?
(medelvärden, endast användare, %)**

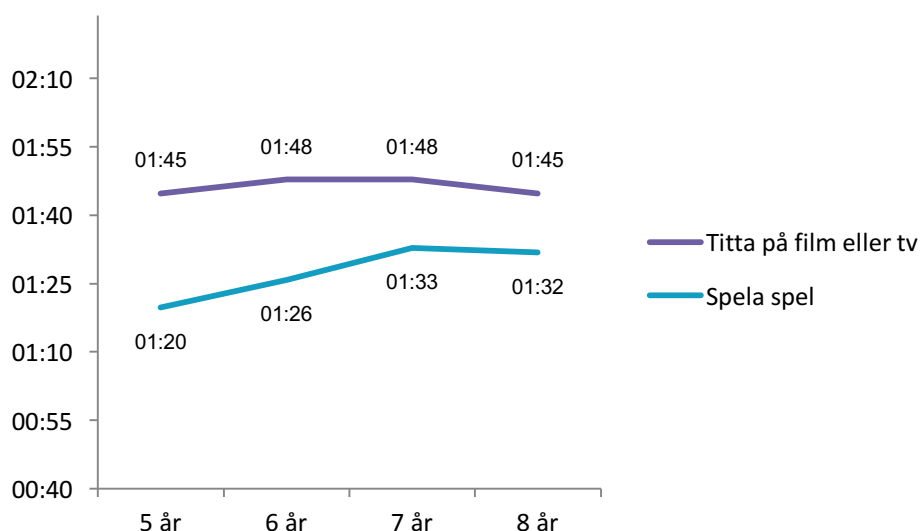
Medelvärdena för mobil och internet presenteras inte i ovanstående diagram eftersom det är så pass få som har sådana regler att det inte är meningsfullt att kalkylera dem (eftersom endast de som använder dessa medier besvarat frågan, är det en relativt liten del av urvalet: 30 % av barnen avseende mobilen, och 43 % avseende internet). Barn får i regel titta aningen längre på film/tv än spela spel, skillnaderna varierar mellan 8 och 23 minuter. Det framträder inget tydligt mönster mellan hur sent pojkar och flickor får använda olika medier (och inte heller ifråga om de över huvud taget har regler för medieanvändningen). Denna fråga ställdes första gången 2014, med ungefär samma resultat som i årets undersökning.

31. Om du tänker på vardagar. Har ni regler i familjen för hur lång tid barnet får...? (Endast användare, 5–8 år, %)

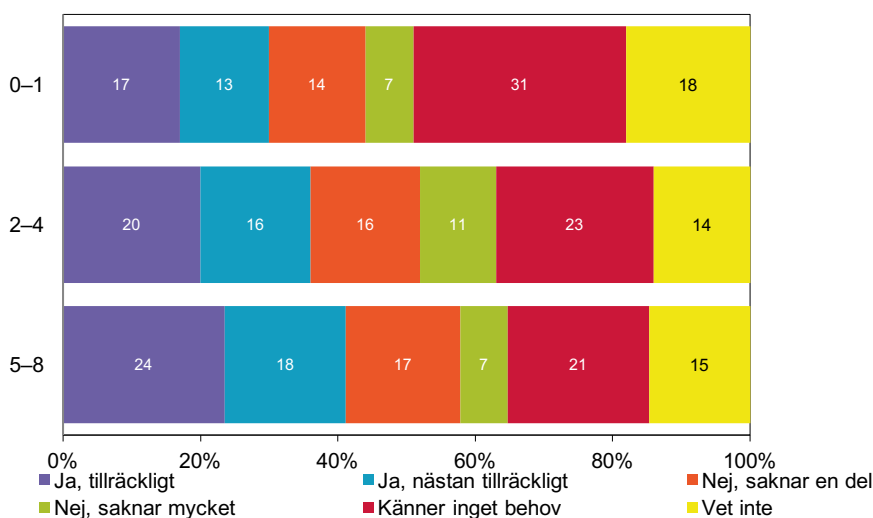
Det är färre som har regler för hur lång tid man får använda de olika medierna jämfört med regler kring hur sent man får använda dem. Möjligen har detta att göra med att det är betydligt svårare för vårdnadshavaren att kontrollera användningstiden än att ha ett bestämt klockslag då man ska stänga av eller gå och lägga sig. Det är dock en majoritet som har regler för hur länge barnet får använda medierna och så var det även i den föregående undersökningen 2014. Störst andel föräldrar har regler för hur länge barnet får spela spel. År 2014 var det minst vanligt med regler för mobiltelefonanvändning men 2016 har andelen ökat och ligger nu på samma nivå som andelen med regler för internet. En något större andel flickor har regler kring internet och mobilanvändning, medan en större andel av pojkarna har regler för hur länge de får spela spel (73% jämfört med 67% av flickorna). Ensambarn har något mindre ofta regler för hur länge de får använda mobilen jämfört med barn som har syskon, för övrigt föreligger ingen nämnvärd skillnad relaterad till förekomsten av syskon.

**31 b. Om du tänker på vardagar. Hur lång tid får barnet ...?
(medelvärden, endast användare, %)**

Färre 5-åringar, än 6–8-åringar, har regler för hur länge de får använda olika medier, undantaget regler för hur länge de får titta på tv/film. I princip samma andel av 5-åringarna (65 %) som av 8-åringarna (66 %) har regler för det. När det gäller användningen av internet och mobilen är de med regler betydligt färre i samtliga åldrar och därför redovisas medeltiden för dessa medier inte i diagrammet. Men av de barn som *har* regler för tittande på tv och film eller spel finns inga större skillnader för *hur länge* de får använda medierna. 5-åringarna med regler får se på tv/film och spela ungefär lika länge som 8-åringarna med regler. I 2014 års undersökning fanns en tydlig tendens till att ju äldre barnen var, desto längre tid fick de titta på tv och film eller spela spel. Denna tendens är således svagare 2016.

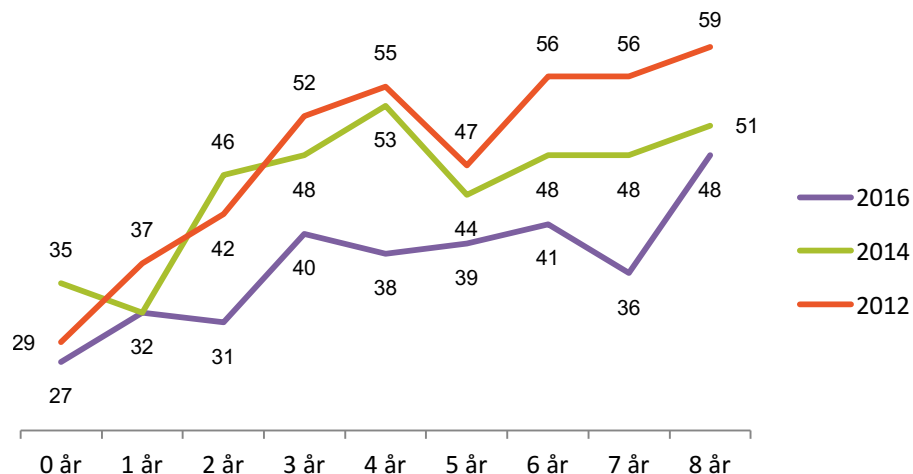
32. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? (%)

Diagrammet visar att fler föräldrar anser att de får tillräckligt eller nästan tillräckligt med information och vägledning, jämfört med dem som saknar information och vägledning kring barns medieanvändning. De som saknar information och vägledning är jämnt fördelade över åldersgrupperna, däremot känner föräldrar till barn 0–1 minst behov av information och vägledning. Andelen föräldrar 0–1 som anger det svarsalternativet ökar från 17 % 2014 till 31 % 2016. Även bland föräldrar i de andra grupperna ökar andelarna som inte känner något behov, men inte lika markant. Samtidigt minskar andelarna som saknar en del eller mycket information i alla tre grupperna. Det finns ingen skillnad mellan föräldrar till flickor respektive pojkar. Beaktas antalet barn, eller syskonsammansättningen, i familjen finns en skillnad i gruppen 2–4 på så sätt att föräldrar med 1 barn oftare än övriga anser att de inte har behov av information och vägledning. Föräldrar med 3 barn eller fler uttrycker ett större behov i denna åldersgrupp, men inte i någon av de andra åldersgrupperna.

32 b. Får du den information och vägledning som du behöver när det gäller barns och ungas medieanvändning? (%)

Andelar "ja, tillräckligt" och "ja, nästan tillräckligt", 2012, 2014 och 2016

Andelen föräldrar som anser sig få tillräckligt med information och vägledning kring barns medieanvändning tenderar att minska sedan 2012. Andelen minskar mellan 2012 och 2014 och där efter ytterligare 2016. Detta gäller föräldrar till barn i alla åldrar (undantaget 1-åringar där ingen förändring finns). Å andra sidan ökar, som ovan nämnts, andelen föräldrar som inte anser sig ha behov av någon information eller vägledning 2016. Här har det således skett en polarisering av svaren: samtidigt som andelen som inte anser sig behöva mer information ökar, så tycker allt fler att de inte får tillräckligt med information.

32 c. Varifrån får du information och vägledning? (%)

Ange upp till tre källor.

Föräldrar 0–1	Föräldrar 2–4	Föräldrar 5–8
Internet 20 %	Internet 20 %	Internet 19 %
Familj, vänner, bekanta 14 %	Familj, vänner, bekanta 12 %	Familj, vänner, bekanta 16 %
BVC 9 %	Medier 7 %, Nyheter/tv-nyheter 7 %	Skolan/förskolan 14 %
Nyheter/tv-nyheter 7 %	Tidningar 6 %, BVC 6 %	Medier 10 %
Tv 4 %, Tidningar 4 %	Tv 5 %	Tv 7 %

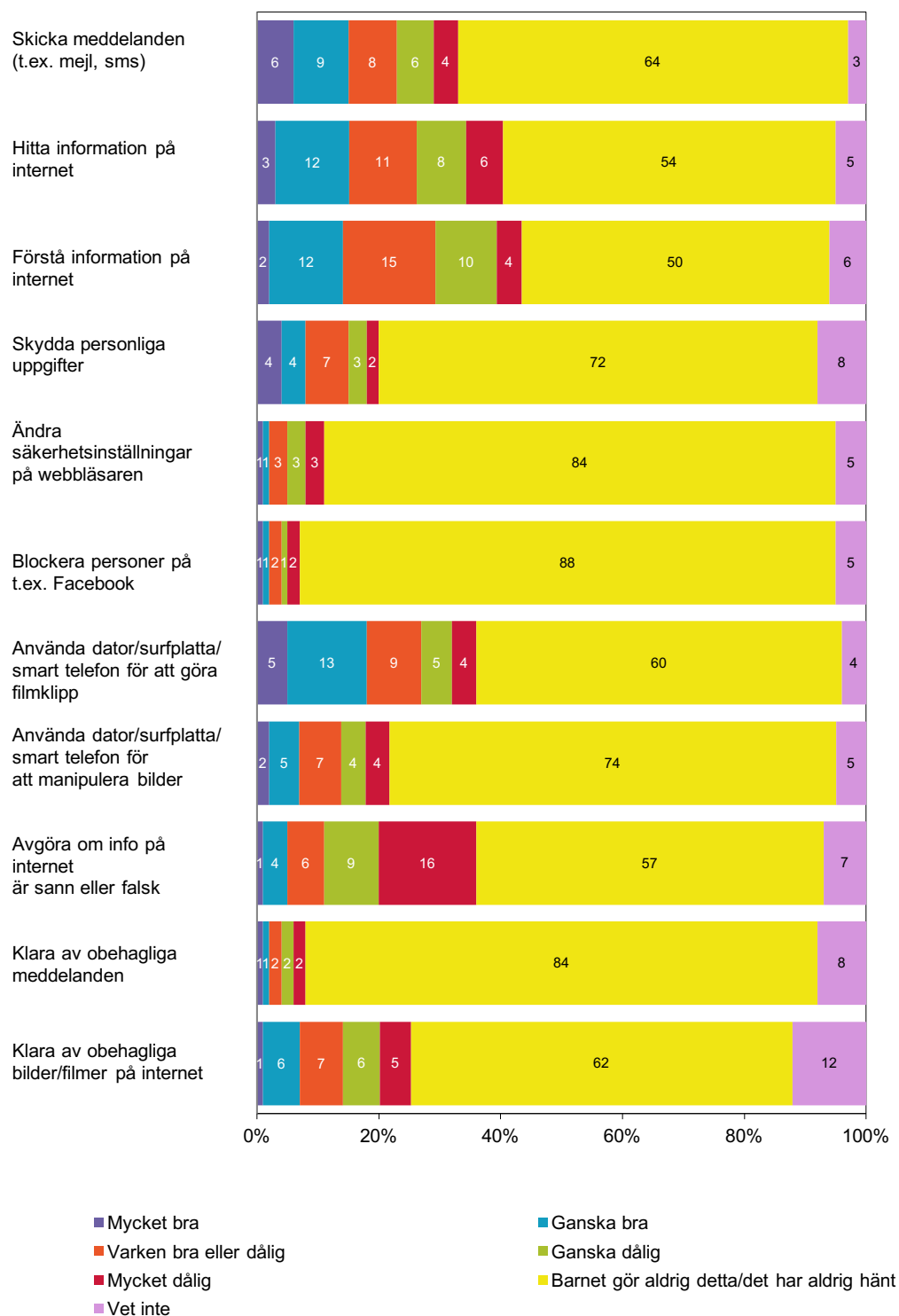
På frågan om varifrån föräldrarna får information och vägledning om barn och medieanvändning svarar de flesta ganska, eller mycket, oprecist. Kategorin internet i tabellen inkluderar det ordagranna svaret "internet" samt "internetforum", "YouTube", "Googlar", "söker själv på internet" och liknande formuleringar. Vilken källa man googlar sig fram till, vilket forum man vänder sig till etc. framgår sällan av svaren. Detta innebär att väldigt mycket kan inrymmas i den populäraste kategorin "internet". Samma oklarheter rör kategorierna "medier", "nyheter", "tv" och "tidningar". Det är således väldigt vanskligt att försöka säga något alls om vilka informationskällor föräldrar främst använder, förutom att medier – i synnerhet digitala medier – samt människor i familjen och den nära omgivningen är viktiga. För föräldrar till de mindre barnen, upp till 4-årsåldern, är även BVC en källa för information som senare, när barnet blir större, ersätts av förskolan och skolan.

32 d. Varifrån får du information och vägledning – officiella källor, utan inbördes rangordning (%)

	Föräldrar 0–1	Föräldrar 2–4	Föräldrar 5–8
BVC	9 %	6 %	1 %
Skolan/förskolan	1 %	6 %	14 %
Hälsa- och sjukvården	0,6 %	0,6 %	0,2 %
Myndigheter	0,4 %	0,5 %	2,3 %
Bibliotek	0,4 %	0,2 %	0,3 %
Åldersrekommendationer	0 %	2 %	1 %

Lyfter man ut de samhällsliga institutioner och myndigheter som återfinns i föräldrarnas svar framgår att BVC och förskolan/skolan är de som föräldrarna främst vänder sig till, eller får information ifrån. Detta förvånar inte, eftersom dessa är institutioner som föräldrarna med nödvändighet kommer i kontakt med, medan de andra informationskällorna kräver ett aktivt uppsökande från föräldrarnas sida. BVC mister också sin relevans när barnen fyller 6 år och därmed inte längre går dit. På samma sätt ökar förskolan/skolans relevans i takt med att barnen blir äldre. När barnen blir större blir även myndigheter aktuella. Åldersrekommendationer nämns av 1–2 %, från 2-årsåldern. Övriga samhällsinstitutioner nämns mycket sällan, men kan döljas i svaret "internet" ovan. Alla myndigheter, hälso- och sjukvården, bibliotek och skolor finns idag på internet och det kan mycket väl vara så att föräldrar som googlar fram sin information hamnar på dessa sajter. Siffrorna i tabellen säger således bara hur stora andelar av föräldrarna som svarat så precist i enkäten.

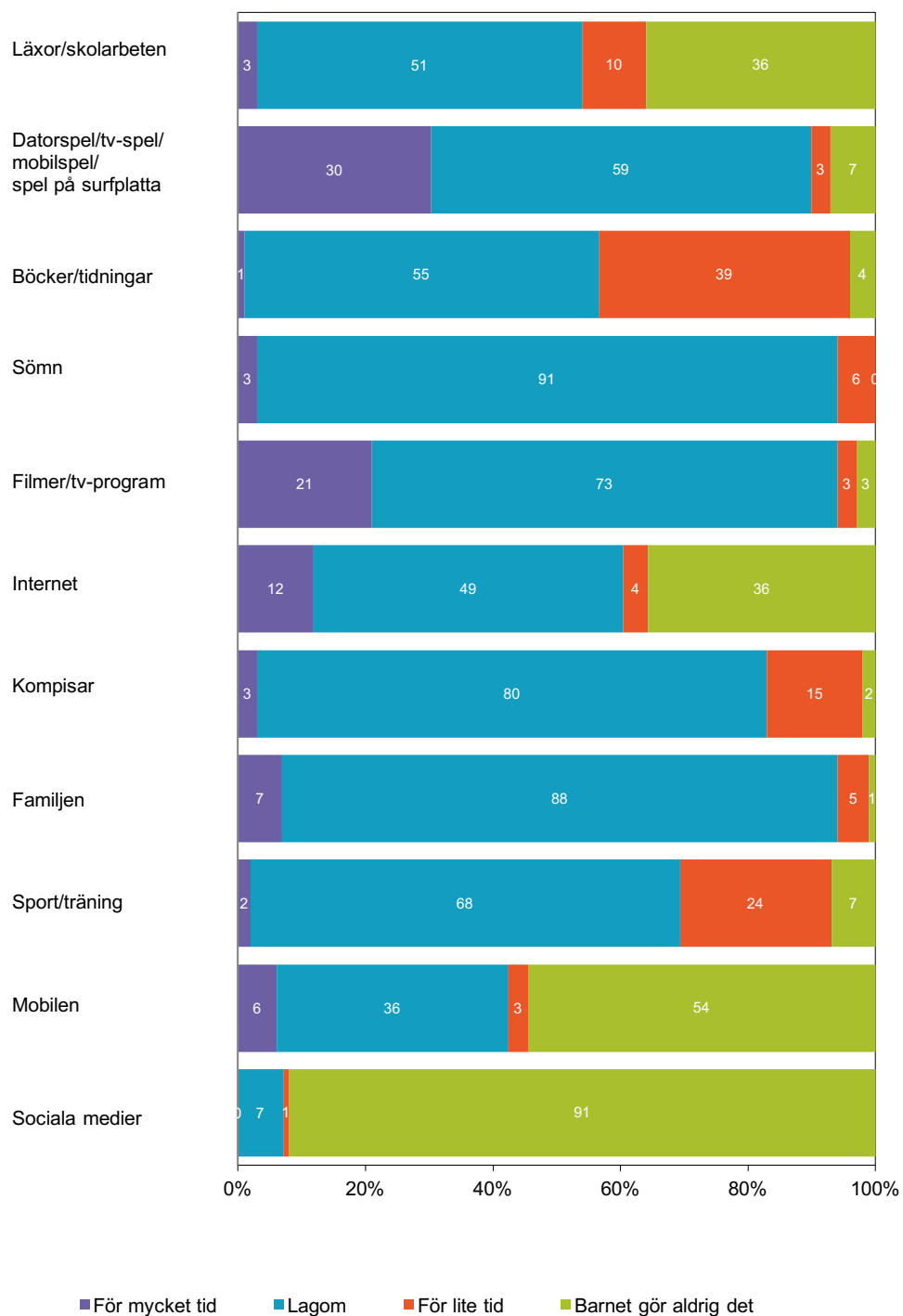
33. Hur bedömer du ditt barns förmåga att: (endast 5–8 år, %)

Diagrammet visar föräldrarnas uppfattningar kring barnets medierelaterade färdigheter. Frågorna innehåller teman som behandlar förmågan att skapa medieinnehåll, söka och förstå information, medierelaterad säkerhet, källkritik, samt förmågan att hantera vad som skulle kunna uppfattas som skadligt eller obehagligt innehåll. Således indikerar frågorna olika aspekter av barns medie- och informationskunnighet.

Det vanligaste svaret är att barnet inte använder mediefunktionen eller gör det som frågan avser. I de fall där föräldrarna anger att barnet har en förmåga är det ofta ganska jämnt mellan de som bedömer barnets förmåga som mycket eller ganska bra, respektive ganska eller mycket dålig. I två kategorier sticker dock svaren ut. Barnets förmåga att använda dator/surfplatta/smart telefon för att göra filmklipp bedöms oftare vara bra (18 %) än dålig (9 %) medan barnets förmåga att avgöra om information på internet är sann eller falsk oftare bedöms som dålig (25 %) än bra (5 %). Frågan ställdes första gången 2014 med mycket snarlika resultat. Under detta korta tidsspann har alltså inga större förändringar skett vad gäller barnens förmåga att klara av olika mediefunktioner och användningssätt. Det finns inga nämnvärda skillnader mellan hur föräldrar till flickor respektive pojkar bedömer sina barns kompetens. Det finns däremot en intressant tendens om antalet barn, eller syskonsammansättningen, i familjen beaktas. Föräldrar till minst 3 barn bedömer genomgående, med ett enda undantag (göra filmklipp), oftare barnets förmåga som mycket eller ganska bra.

34. Tycker du att barnet ägnar för mycket tid, lagom med tid eller för lite tid åt...? (endast 5–8 år, %)

En stor majoritet av föräldrarna anser att barnen ägnar "lagom" med tid åt alla aktiviteter (bortsett från mobilen och sociala medier som en majoritet av 5–8-åringarna inte ägnar sig åt överhuvudtaget). Det man främst anser att barnet ägnar för mycket tid åt är datorspel/tv-spel/ spel på surfplatta följt av film/tv och internet. Även i förra undersökningen 2014 var spel och

film/tv de aktiviteter flest föräldrar ansåg att barnet ägnade för mycket tid åt. Andelen som anser att barnet ägnar för mycket tid åt internet har dock ökat mellan undersökningarna, från 6 % till 12 %. Även andelen som anser att barnet spelar för mycket har ökat mellan undersökningarna, med 5 procentenheter, och den andelen ökade även mellan 2012 och 2014 (med 3 procentenheter). För övrigt finns inga tydliga förändringar. Det man anser att barnet ägnar för lite tid åt är främst böcker och tidningar följt av sport eller träning, såväl 2014 som 2016. Det finns några skillnader mellan könen. Föräldrar till pojkar anser i högre grad (34 %) att barnet ägnar för mycket tid åt datorspel/tv-spel än vad föräldrar till flickor gör (26 %). Detta torde bero på att pojkar spelar mer än flickor. Vidare anser föräldrar till flickor i något högre grad (23 %) att deras barn ägnar för mycket tid åt tv/film-tittande än vad föräldrar till pojkar gör (18 %), övriga skillnader är marginella.

BILAGA 1. BORTFALL, SIGNIFIKANS, ÅLDERSINTERVALL OCH KALIBRERINGSVIKTER

Som konstaterats är svarsfrekvensen i föreliggande rapport relativt låg, 38,4 % för både föräldrar till 0–4 år och för föräldrar till 5–8 år. En låg svarsfrekvens medför en ökad risk för bortfallsfel – att de som besvarat frågeformulären skiljer sig från dem som inte gjort det så att resultaten av undersökningen blir missvisande för hela urvalet. För att kompensera för detta har SCB kalkylerat kalibreringsvikter baserat på registerdata (se nedan). I tidigare *Ungar & Medier*-undersökningar har antalet respondenter i flera fall varit så få att ett fåtal resultat varit statistiskt signifikanta på 0,05-nivån. Signifikansnivån anger sannolikheten för att man av en slump skulle få det erhållna resultatet och 0,05 innebär att det är 95 % sannolikhet att resultaten inte påverkats av slumpen. I föreliggande rapport uppnår i princip samtliga av de jämförelser och förändringar som redovisas i den löpande texten signifikansnivån 0,05 och är alltså vad man i dagligt tal brukar kalla för statistiskt säkerställda. Statistisk signifikans är dock ett i vissa avseenden problematiskt mått på en undersöknings tillförlitlighet. Ju större antal individer som deltar, desto större är sannolikheten för att mycket små förändringar över tid eller skillnader mellan olika grupper är statistiskt signifikanta. Det blir då frestande att redovisa även triviala resultat bara för att de är signifikanta. Små skillnader (under 5 procentenheter) har inte redovisats i rapporten om de inte ingår i ett tydligt mönster (t.ex. att användningen av en medieform ökat i samtliga åldersgrupper som undersökts). Av läsbarhetsskäl redovisas inte signifikansnivåerna i rapporten.

Den tidigare kommittén Medierådet använde sig i undersökningen 2010 av överlappande åldersgrupper, 2–5 år och 5–9 år. Anledningen var att man betraktade de respondenter som fyllde år under den tid datainsamlingen pågick som ett år äldre än de som fyllde senare på året. En fyraåring som fyllde fem innan enkätinsamlingen var avslutad betraktades således som en femåring i tidigare material. Då insamlingen 2010 varit åldersmässigt snedfördelad har vi i alla datainsamlingar sedan 2012/13 valt ut åldersgrupperna utifrån hur mycket respondenterna fyller under året – som ömsesidigt uteslutande kategorier.

2012/13 års enkäter utformades för att kunna jämföra resultaten med de datainsamlingar som genomfördes parallellt av de norska och finska motsvarigheterna till Statens medieråd och då ändrades åldersintervallen till de nuvarande, mer konsekventa 9–12 år och 13–16 år. Detta innebär att åldersintervallen från 2010 inte är fullt jämförbara mellan de olika datainsamlingarna. Det saknas fullständiga data för att göra exakta kontroller av hur jämförelser över tid påverkats av dessa inte fullt överensstämmande åldersintervaller. Man kan dock jämföra genomsnittsåldern mellan de olika grupperna.

Åldersintervall och genomsnittsålder för datainsamlingarna 2010–2016

2010	2012/13	2014	2016
–	0–1 (M=0,73 år)	0–1 (M=0,66 år)	0–1 (M=0,69 år)
2–5 (M=3,80 år)	2–4 (M=3,08 år)	2–4 (M=2,97 år)	2–4 (M=3,03 år)
5–9 (M=7,32 år)	5–8 (M=6,56 år)	5–8 (M=6,48 år)	5–8 (M=6,52 år)

Jämförelsen visar att medelåldern för åldersgrupperna 2–5 och 5–9 är något högre i datainsamlingen 2010 (dessa åldersintervall finns inte med i tidigare insamlingar) än för motsvarande åldersintervall i senare insamlingar. Eftersom medianvändningen generellt ökar med åldern innebär det att siffrorna från 2010 kan vara något i överkant om man jämför hela åldersintervallen.

SCB har också kalkylerat kalibreringsvikter för varje respondent. Vid bortfall kan det vara så att vissa grupper av urvalet svarar i större utsträckning än övriga, t.ex. kan kvinnor svara i högre grad än män eller lågutbildade föräldrar mindre än de högutbildade. Om de grupper som svarat i högre grad har en annan fördelning på undersökningsvariablerna än övriga kan detta ha en snedvridande effekt på resultatet. För att kompensera för detta har kalibreringsvikter använts.

Ytterligare information om datainsamlingen finns på www.statensmedierad.se/ungarochmedier.

Statens medieråd

Statens medieråd, Box 27204, 102 53 Stockholm | Besöksadress: Borgvägen 1 (Filmhuset), plan 5, Stockholm
Telefon: 08-665 14 60 | E-post: registrator@statensmedierad.se | www.statensmedierad.se